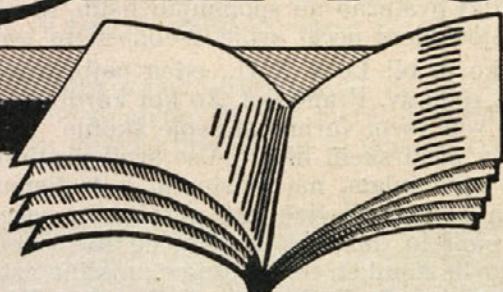

CVETJE

Letnik L.
Ljubljana

1933 - XI.
November

P. KRIZOSTOM:

Molitev v temnih megljenih dneh.

Kraljica vseh svetnikov
prosi pri večnem Kralju za nas,
da pridemo iz te meglene strahote
v lepši in jasnejši čas.

Odpovedale so nam moči.
Zmeda na svetu se veča
in sleherni dan nam pije kri.
Ne demo več, kaj je sreča.

Ali naj zremo v jesensko megló?
Ali naj se v črno temo potopimo,
ki nam prepaja dušo vso?
Obupu naj se mar izročimo?

Nikar!
Poglejte zvezde naše žar,
ki nam skozi meglo gori!
Kraljica vseh svetnikov, to si ti!
To si ti, ki presegaš vse priprošnjike,
ti, ki si vzvišena nad vse svetnike.

To je tvoje jasno oko.

Pomagaj nam v naši bedi!
Ljubeznivo nam podaj rokó,
da bomo nedotaknjeni prišli
v blesteči dan
iz te umazane črne noči.

Ob zlatem jubileju Cvetja.

Petdeseti letnik Cvetja se bliža svojemu koncu. Ne bilo bi prav, če bi se ob tej priliki hvaležno ne spominjali tistih, ki so v tej dolgi dobi dajali Cvetju z urejevanjem pečat svoje osebnosti in svojega truda.

Znano je, kako je bil Leon XIII., eden najbistroumnejših papežev, naklonjen tretjemu redu sv. Frančiška. Že kot kardinal in škof v Perudži je priporočal tretji red vsem vernikom svoje škofije. Tako je dne 21. decembra 1871 pisal v pastirskem listu: »Vse svoji pastirski skrbi izročene vernike prav lepo opominjam, naj pristopijo k tretjemu redu sv. Frančiška... Upam, da bodo naši ljubljeni verniki te naše besede z rado-voljnim srcem sprejeli in duhovni pastirji, da ne bodo opuščali, kar bi jim pomoglo v njihovih župnijah te pobožne skupščine ustanoviti... Vemo, da so nekateri župniki naše škofije te pobožne skupščine že vpeljali... Prosimo, kolikor moremo, vse druge, naj tudi oni to plemenito delo začno in z vsemi močmi nadaljujejo...«

Ko je zasedel papeški prestol, je Leon XIII. vodilo tretjega reda sv. Frančiška nekoliko in času primerno spremenil in ni nehal priporočati reda. Papeževih besed niso preslišali škofje in duhovniki — dušni pastirji.

Z velikim veseljem je bil l. 1879. pozdravljen nemški tretjeredni list »St. Franzisci Glöcklein« (Sv. Frančiška zvonček). Sedemnajst tisoč naročnikov je dobil že prvo leto in tudi v naše kraje se je razširil. Tedaj pa so se tudi v Slovencih vzbudile želje po enakem listu. Očetje frančiškani tirolskoštajerske okrajine so že pripravili tvarino za ves prvi letnik, ki naj bi začel izhajati 1880. Vendar pičli po številu — bivali so na Slovenskem le v dveh samostanih, Mariborskem in pri Sv. Trojici —, povrhu vzgojeni v nemški Tirolski, so se nekoliko ustrašili namerjane naloge. Tedaj so se ozrli v sosedno provincijo, češ, morebiti bi tam lažje začeli z izdajanjem novega lista. Uspeh teh pogajanj je bil, da je jel izdajati »Cvetje« v Gorici — p. Stanislav Škrabec. Kot izdajatelj je na prvih letnikih tiskan sicer p. Evstahij Ozimek, tedanji provincijal kranjsko-hrvaške provincije, bivajoč na Kostanjevici, ki pa je dal samo ime, pravi urednik je bil koj spočetka p. Stanislav. Tako je prišel list v prave roke, v roke možu, rojenemu v kraju, kjer govore lepo slovenščino, ki se je potrudil prav po domače povedati bralcem sleherno reč, da jo morejo umeti pre-prosti ljudje, kakršni so večinoma tretjeredniki. Prišel je list v roke možu, globoko pobožnemu in globoko učenemu ne le v bogoslovju, ampak tudi v svetnih vedah. Bili so mu pa tudi vsi viri vede odprti, saj je bil večš do malega vseh evropskih jezikov. Zraven pa je bil bistroumen, trezno-preudaren brez vihravosti in škodljive naglice. Kar je enkrat zapisal, to je, če treba, mogel vselej prepričevavno in s tehtnimi dokazi podpreti.

P. Stanislav Škrabec (po krstu Anton) se je rodil 7. janu-
arja 1844. leta v Hervači pri Ribnici. Šolal se je na gimnaziji v Ljubljani; takoj po maturi 1863 je vstopil v frančiškanski red; redovno obleko je prejel na Trsatu 26. avgusta, kjer je dovršil novicijat. S Trsata je šel na Kostanjevico v Gorici in tam dovršil prve dve leti bogoslovja, ostali dve leti pa v Ljubljani; v mašnika je bil posvečen 3. avgusta l. 1867. Redovno predstojništvo ga je poslalo še isto leto na novomeško gimnazijo za suplenta, a l. 1870. je bil tam odslovljen, ker je država vzela gimnazijo v svojo upravo in pustila na zavodu samo stalno nameščene profesorje. Po vseučiliških študijah, katere je dovršil v Gradcu od l. 1870—1873, je

postal lektor na domači redovni gimnaziji na Kostanjevici, l. 1876. je napravil še profesorske izpite.

Leta 1880. je prevzel uredništvo Cvetja, kateremu je posvetil vso svojo ljubezen in skrb. Ne samo, da je zanj pisal neštete krasne razprave in spise, je skrbel v svojem listu tudi neutrudljivo za lepo slovenščino, tako da je Cvetje imelo po spričevanju odličnih jezikoslovcev najlepši pravi ljudski jezik in pač ni zaslužiło, da so ga ravno radi tega nekateri po strani gledali.

Na starost je p. Stanislav kajpada opešal, ne duševno, temveč telesno, zlasti oči so mu močno oslabele. Zato je moral dati šoli slovo. Od ljubega mu Cvetja se pa le ni mogel ločiti, dokler ni bilo to prisiljeno zaradi vojne

P. Stanislav Škrabee,
urednik Cvetja od l. 1880—1915.

z Italijani preseliti se iz solnčne Gorice v deževni Kamnik, kjer je uredništvo prešlo v roke p. Evstahija Berleca. P. Stanislav je urejeval Cvetje dolgo dobo 35 let od l. 1880. do l. 1915.

Drugi urednik Cvetja je bil naš p. Evstahij Berlec. Rojen je bil dne 12. novembra 1883 v Podhruški v Tuhinjski dolini. Dne 19. aprila 1904 je bil preoblečen in naš Francelj je dobil redovno ime Evstahij. Po končanem bogoslovju je bil nekaj časa pomožni profesor deloma na domači gimnaziji, deloma na domačem bogoslovju. Da svoje znanje poglobi, so ga predstojniki poslali na mednarodno katoliško vseučilišče v Friburg (Švica), kjer se je vpisal na modroslovni fakulteti za klasično filologijo in modroslovje samo. Žal, da ga je bolehnost na želodec zelo ovirala pri študiju in ga nazadnje prisilila, da je moral pred časom v domovino. Znan

je po svoji pesniški nadarjenosti in poslal je nešteto pesmi bodisi v Cvetje, Ave Marijo, Koledar in razne druge liste.

Uredništvo Cvetja je prevzel v najtežjih vojnih časih, ko se je l. 1916. iz Gorice preselilo v Kamnik. Kljub temu, da je imel najboljšo voljo, vendar mu zdravje ni dopuščalo dolgotrajnega napora pri urejevanju, kateremu so se pridružile še finančne skrbi. Zato ga je odložil l. 1920. ter izročil v roke p. Salvatorja Zobca.

P. Salvator Z o b e c, po krstu Frančišek, je zagledal luč sveta v Vižmarjih pri Ljubljani dne 17. septembra 1870. Komaj dvajset let star, je bil na Trsatu, ki je tedaj spadal še k naši provinciji, dne 7. septembra 1891 preoblečen ter nastopil leto preizkušnje. Po končanih bogoslovnih študijah na Kostanjevici pri Gorici je nastopil leta 1898 svoje prvo službeno mesto v Samoboru, ki je tedaj tudi še spadal k naši provinciji. Leta 1900. je bil pa že nastavljen kot voditelj III. reda na Sveti Gori pri Gorici. Dve leti pozneje ga v istem svojstvu kot voditelja III. reda srečamo v Pazinu, lepem samostanu, ki je po svetovni vojni pripadel Italijanom. Leta 1905. pa ga je provincijalno predstojništvo postavilo za gvardijana na Sv. Gori. Leta 1908. je postal gvardijan v frančiškanskem samostanu Marija Nazaret, dokler ni bil leta 1910. prestavljen v Ljubljano. Čez dve leti je postal rektor božjepotne cerkve na Brezjah in predstojnik ondotnega samostana. Odtod pa je prišel l. 1913. stalno v Ljubljano. Imenovan je bil tudi za provincijalnega komisarja III. reda in frančiškanske misijske družbe ter je po vrsti opravljal razne častne službe; bil je samostanski gvardijan, provincijalni defintor itd. Leta 1922. je spisal in izdal knjigo pouk za novince pod naslovom »Red za ljudi, živeče med svetom«. Leta 1925. je pa sestavil in izdal tudi priročno knjigo za ude tretjega reda sv. Frančiška »Življenja pot«.

Kakor drugi časopisi, tako je v povojnem času tudi Cvetje zašlo v težko krizo. Prišle so povsem spremenjene razmere v tiskarnah, spremembe valute itd. V teh težkih časih je vodstvo provincije p. Salvatorju izročilo leta 1920. uredništvo Cvetja, katerega je z vso ljubeznijo rešil propada in urejeval celih osem let. Cvetje mu je zato dolžno trajno hvaležnost.

Preobložen z mnogimi drugimi posli zlasti z organizacijo in vodstvom III. reda v Ljubljani in drugod je l. 1929. po osemletnem urejevanju izročil Cvetje v roke p. Hugonu Brenu.

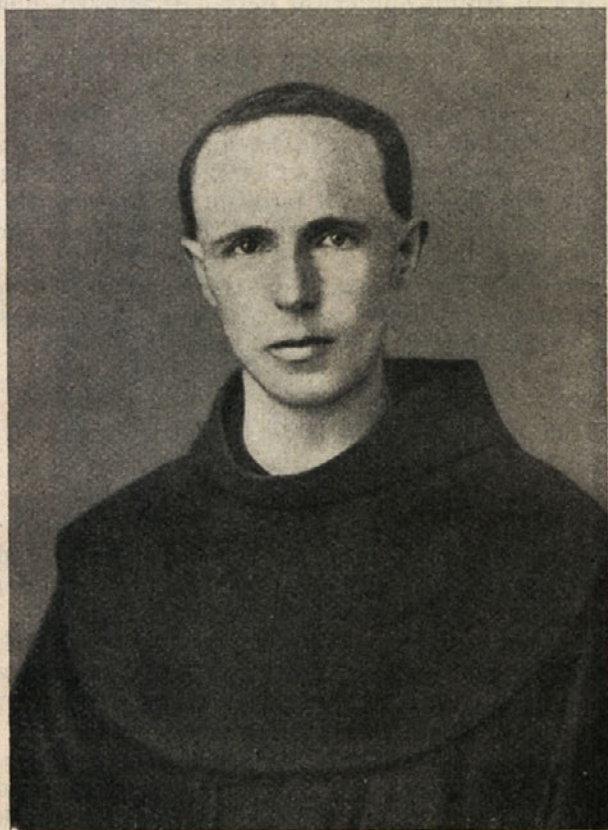
Dr. p. Hugo B r e n je bil rojen 5. decembra 1881 na Sveti gori pri Litiji. Kot devetnajstleten mladenič je 29. septembra 1900 sprejel redovno obleko sv. Frančiška ter tri leta pozneje 29. novembra 1904 napravil slovesne redovne obljube. Dne 14. julija 1907 je bil posvečen v mašnika.

Kaj vse je delal tekom dolgih 25 let. Težko je to popisati. Bil je in je še izvrsten govornik in pridigar, deloval je kot profesor na domačem bogoslovnem učilišču, isto tudi v našem ameriškem komisarijatu, ki v njem zre ustanovitelja šole v Lemontu. Pisal je in še piše v razne liste. V starem kraju se je večkrat posvetil temu ali onemu težkemu vprašanju ter ga kritično obdelal in rešil; v Ameriki pa zadnje čase izredno marljivo preiskuje življenje Baragovo ter je na podlagi prvih virov — pisem — odkril marsikaj novega, doslej še ne upoštevanega. V Ameriki je bil več let urednik Ave Marije in Koledarja, kaj je pa storil za Cvetje, ve vsakdo.

Cvetje je povsem preuredil in mu dal sodobno moderno obliko. Ker je bilo zaradi težkih gospodarskih razmer in povečanega obsega (iz dvo-mesečnika je postal mesečnik) v nevarnosti, da finančno ne bi vzdržalo, se je žrtvoval in sam šel za tri mesece v Ameriko nabirat ondi naročnike. In v

resnici ga je na ta način finančno tako podprl, da kljub težkim razmeram še sedaj izhaja v enakem obsegu, kakor za časa njegovega uredništva, čeprav se je število naročnikov zmanjšalo. Škoda le, da mu je klic po misijonskem delu med ameriškimi Slovenci takoj zgodaj vzel uredništvo iz rok. Po dve in polletnem urejevanju je odšel v Ameriko na pomoč ondotnim slovenskim izseljencem ter izročil uredništvo v druge roke. Upamo in prepričani smo, da bo svojemu Cvetju tudi vnaprej stal zvesto na strani.

Toliko o urednikih Cvetja. Kaj naj rečemo o Cvetju samem?

P. Evstahij Berlee,
urednik Cvetja od l. 1916—1919.

»Imenovati ga hočemo ‚Cvetje z vrtov sv. Frančiška‘,« tako je bilo povedano na platnicah prve številke, ki je izšla v solnčni Gorici. »Spominja naj nas to ime,« tako je rečeno nadalje, »nebeškega cvetja, ki so ga v vencih zmage po hudih vojskah prejeli častitljivi svetniki in svetnice redov sv. Frančiška, spominja naj dišečih rož njihovih čednosti, ki so rastle in se razcvetale v vednem boju zoper zavrženega angela, zoper zapeljivi svet, zoper lastno po izvirnem grehu popačeno nagnjenje.«

»In ravno to,« tako beremo nadalje, »ima biti glavni namen našega lista: krščanskih čednosti učiti, zanje navduševati s prelepimi, svetlimi zgledi našega sv. očeta Frančiška in drugih svetnikov in svetnic, ki so v njegovih treh redovih Bogu služili. Seznaniti hočemo naše bravece na-

tančnejše ž njihovim življenjem in — kolikor jih more tudi manj učenim razumljivih biti — ž njihovimi spisi v priprostih prestavah.◀

To je »Cvetje« ob svojem rojstvu pred 50 leti obljubilo. Če imamo pred očmi splošne težave tedanjega časa, zlasti pa skromne tiskarske razmere ter uboštvo naše literature, tedaj moramo reči, da je bilo veliko obljubljenega. Zvesti naročniki in bravci »Cvetja« pa tudi dobro vedo, da je uredništvo to obljubo skozi vsa leta zvesto spolnjevalo.

Čednosti, ki jih je »Cvetje« od začetka in nadalje skozi in skozi učilo in priporočalo, so res krščanske in postavljene na trdno podlago svetega evangelija in trdnih katoliških načel. Ni lahko v tem oziru vedno pravo zadeti in veliki učenjaki so že zašli na kriva pota, ko so hoteli druge učiti. »Cvetje« je pa hodilo, kar lahko z mirno vestjo trdimo, ne-pretrgoma pravo, srednjo pot.

Skušali bomo tudi naprej iti po tej poti. Vse tiste pa, ki se jim je Cvetje tekom let priljubilo, prosim le to, da nam ostanejo zvesti ter naj skušajo pridobiti še novih naročnikov. Iz kronike III. reda je razvidno, da je komaj vsak 15. član III. reda naročen na Cvetje. Dela bo torej še obilo. Čim več bo Cvetje imelo naročnikov, tem lepše se bo razvijalo in tem več bo nudilo.

Iskrena zahvala bodi izrečena vsem tistim, ki so se v preteklih letih trudili za Cvetje bodisi z dopisovanjem bodisi s tem, da so pridobivali nove naročnike. Vsem naj bo dobri Bog stoteren plačnik.

HELENA HALUŠKA — P. EVSTAHIJ:

Trden sklep . . .

Kdo bi si bil mislil, da bi se v tej mirni vasi utegnilo kdaj kaj takega zgoditi?! Nekaj; kar se od pamtiveka nikoli ni bil primerilo — umor. Resničen umor, kakor v kakem velikem mestu.

Resnici na ljubo pa moram dostaviti: skoraj umor! Le za las je manjkalo, da se ni zgodil dejanski umor. Kratko in malo, pomislite: v Lamotu je neki tihotapec z žepnim nožem zabodel carinskega uradnika. Zadal mu je eno rano na roki in drugo drugje, na tistem mestu, ki zanj moja poštena vzgoja nima imena. Da ga je zabodel še tukaj, to je bilo že samo na sebi nekaj akrobatsko¹ spretnega, zakaj carinski uradnik nikoli ni mogel pokazati, kako je bil tukaj zadal . . . Odslej več ne more sedeti in tudi ne prav hoditi. To bi bilo v vsem pogorju Jura veljalo kot dober dovtip, toda drugo je bila resna zadeva. Poškodba na desni roki, nositi obvezo kakor pravi vojni ranjenec, to niso mačkine solze. Hrabri uradnik je hodil okrog z junaško, smrt prezirajočo potezo na obrazu, spremljalo ga je sočutno smehljanje žensk v vasi, onkraj mostu pa ga je obdajala zavist moških, ki mu niso hoteli prav privoščiti slavo, da je bil v civilni to je nevojaški službi ranjen za domovino. Najprej so hoteli pred ženskami prikazati ter označiti zadevo kot lahko in malenkostno; ko so pa zvedeli, da hoče orožništvo odvesti v zapor tistega, ki je bil to naredil, so se osramočeno potuhnili.

Če pomislite, da je bil narednik carinske straže to izrečno terjal v švicarskem nemškem narečju, utegnete doznati, kako je bila zadeva resna. Poslej je bilo vsakemu razvidno in jasno, da je stanje »skoraj umorjenega« nevarno, celo ljudem na francoski strani onkraj mostu je vzbujalo skrb in

¹ Akrobátski od akrobát = slov. vrvohodec, grško akrobátes (ákros skrajni, vrhnji, najvišji, šiljast. — bátes od glag. baino = hodim, grem, stopam. Akrobat pomeni človeka, ki ima izredno pridobljeno spretnost. — Prip. prev.

bojazen; tam so že o tem govorili, da hočejo poklicati zdravnika. „Če je reč že tragična, naj bo popolnoma“, so menili ti pošteni ljudje, ki niso poznali nič polovičarskega.

Zadeva se je tudi s težavo razvijala. „Morivec“, ki so ga imenovali „Makaroni“ (tak naziv imajo vsi Italijani iz Tešina), se je baje zgradil v neki gostilniški koči na gorovju, in od zanesljive strani se je zvedelo, da

P. Salvator Zobec,
urednik Cvetja od l. 1920—1928.

je bil pripravljen rajši skoz okno streljati na vse vojaštvo kakor pa vdati se. Ali bi orožništvo v tem primeru moralo oblegati hišo? Nekateri so trdili, da, drugi so rekli, da ne; še drugi so govorili o strelskih jarkih in o razstreljevanju. Ženske spet so se pomenkovale o tem, ali naj orožništvo koraka navkreber peš ali na konjih. Vsi so pa bili enega mnenja v tem, da je zadeva kritična ali nevarna; celo naš župnik je to dejal. Poziv na orožništvo mu ni bil nič kaj po volji. Ni bil zavzet za komplicirano, to je za-

pleteno ravnanje. O pravem času krivca pošteno našeškati in s tem naj bo stvar opravljena.

Orožništvo je dospelo. Ljubezniv fant, že nad dvajset let, z nasajenim vojaškim bodalom, v visokih škornjih, na glavi je imel čelado, ki si je s svojim topim gumbom na vrhu zelo prizadevala, da bi bila podobna pruski čeladi s konico zgoraj. Mladič pod njo je k temu kar najboljše pripomogel. Šel je z velikimi koraki in strumno po vaški cesti navzgor in svojemu rožnatemu obličju, posejanem z rjavimi pegami, je dal grozansko oster izraz.

Šolska mladina je bila navdušena. Orožništvo je bilo povabljen na kosilo pri župniku. Sicer se je hotelo, zvesto svoji dolžnosti, takoj lotiti lova na ljudi, toda župniku se je posrečilo prepričati mladega moža, da se mora poprej okrepčati. To je župniku orožnika zelo priljubilo, češ, da je pokazal svojo dobrosrčnost, in celo kosilo je porabil v to, da ga je prosil, naj bo previden, potrpljiv in naj dobrohotno prigovarja tihotapcu; končno je celo dosegel, da bi smel sam iti ž njim ter najprvi govoriti z 'Makaronijem' — ne, z 'morivcem'.

Naš župnik je dejansko in zares šel z orožnikom, do roba gozda spremljan od svojih zvestih pristašev in neutolažljive 'La Pepie'. Vsi so seveda hoteli iti ž njim, vsem na čelu 'La Pepie'. Prečastiti si je moral to ostro preprovedati, ker je bil po pravici mnenja, da bi se prav gotovo kaj zgodilo, če bi se Italijan moral vdati vpricho toliko ljudi. Njegovo čuvstvo poštenja bi mu tega nikoli ne dovolilo.

»Torej, La Pepie, ne kisaj in ne cmeri se, obriši si nos in hajdi domov!«

Če bi šlo vse po sreči, bi imel biti župnik z ujetnikom in orožnikom vred že doma najdalje ob večernicah, ko zvoní zdravamarijo.

Da — ob večernicah, moji dobri ljudje! Bila je že tema kakor v rogu, toda o župniku in orožništvu še ni bilo nobene sledi. 'La Pepie', župan in voditeljica so namesto njega kakor blazni gonili zvon, ko so že prepozno jeli zvoniti zdravamarijo.

O! takrat ni bilo slovesne molitve za dober večer in lahko noč. Bilo je viharo zvonjenje pred nebeškimi vrati, zelo odločna silna prošnja za pomoč.

Nebo je bilo nemo. Nihče ni odgovoril. Našega župnika ni bilo nazaj. Ni ga bilo domov ta večer, ni ga bilo to noč, ni ga bilo...

Proti polnoči so opremili rešilno krdelo, dve patroli ali obhodni straži, do zob oboroženi. Francoski je bila na čelu voditeljica, mila in junška kakor Devica Orleanska Ivanka Dark, švicarsko je pa vodila 'La Pepie' kot tolmač in tuleči derviš. Nič niso našli, kar bi bilo podobno župniku ali orožniku.

V gostilni zgoraj, ki jo je objemalo mirno spanje, so bili zvedeli, da se je bil župnik zvečer dolgo zabaval z ujetnikom in da sta le-ta sedela v dobri sobi z orožništvom vred in da so nato odšli skupaj mirno, dà, malone veselo. Kaj se je utegnilo spotoma zgoditi?! Naj bo, karkoli, 'Makaroni' je vsega zmožen.

Sonce je stalo visoko na nebu, ko sta obe patroli po rosnih travnikih nizdol korakali v vas, neprespani, resni in tihi, s povešenim orožjem, kakor pri kakem pogrebu.

Toda ob robu gozda spodaj obstane 'La Pepie' nenadoma kakor ukovana, nato sklene nekajkrat kakor blazna roke nad glavo in skoči z drznim skokom v precej globok jarek med gozdom in cesto.

Ljubi ljudje, ali mi verjamete ali ne: tamkaj je pod gorko seneno odejo spal blaženo se smehljaje naš župnik, z glavo se je dotikal glave orožništva.

»Prečastiti,« je zakričala ‚La Pepie‘. Župnik odpre eno oko ter ga spet naglo zatisne.

»Strašno,« je mrmral napol v sanjah.

Orožništvo se je hitreje zbudilo. Najprej z veselo popevko, nato z bučnim smehom je hotel vrli mladenič vse objeti in je vsakemu rekel:

Dr. P. Hugo Bren,
urednik Cvetja od l. 1929—1930.

‚bratec‘. ‚La Pepie‘ si je objem zelo odločno prepovedala, nenadoma pa prične nato orožništvo robantiti.

»Kje je moja čelada, kje je moj casque?«

»Posodim ti pokrivalo, tovariš,« je zagotavljal slovesno župnik, ki se je bil zdaj tudi otajal. Toda s pokrivalom orožništvo ni bilo zadovoljno, hotelo je na vsak način imeti svojo čelado. Mladič se je zaklinjal, da se

² Beri »kask« (francoska beseda) = čelada. — Prip. prev.

brez »kaska« ne more vrniti domov, češ, da je brez čelade osramočen, vsa njegova karijera³ bi šla s čelado k vragu. Skoraj jokal je. Morali so ga s silo vleči proč, medtem ko je šel drugi del patrole iskat čelado.

Nič niso našli.

Spotoma je orožnik bridko tožil: »Vse je bilo prelepo, vse se je tako dobro steklo, župnik je bil morivcu tako lepo prigovarjal in mu zbudil ve- ve- da, vest, morivec ni robantil, nasprotno, trkal je z njima, bil je dober dečko, s seboj sta ga vzela pod pázduho — toda spotoma se je očitno zgubil s čelado.

Povratek nizdol v vasi, brez ujetnika in brez zmagovitih znamenj, ni bil zmagoslaven pohod. Vrnitev bi bila postala nezgoda brez dobrega duha, ki je našega župnika očitno vedno spremljal. Ta dobri duh je šel, kakor je bilo videti, to pot v »Makaronija«. Ko se je namreč prikazala vrsta pred cerkvijo, je stal pred vrati »morivec«, kakršnega so poznali pred njegovim zločinom, majhen, živ, tenak, sipajoč iskre življenja in dovtipa.

Treba je tudi to priznati, bil je dober dovtip: stal je tukaj, pokonci kakor na »pozor«, desnico je držal dvignjeno v pozdrav ob zavihani čeladi, vojaško bodalo je imel nasajeno na puški in režal se je z vsem obrazom. Orožništvu je pri pogledu slabo postalo.

»Še to tudi,« je mrmral, »še to tudi« — — in strmel je na orožje.

Naš župnik se je lomil od smeha in bobnal po plečih »Makaronijevih«: »Ti si številka!«

Nato se je sklonil k voditeljici in ji skrivnostno zašepetal v uho: »Voditeljica, povem vam, lamotski župnik ga ima en kozarec preveč.«

Vse okoli njega se je smejalo, celo voditeljica je imela rahel tenak smehljaj okrog ust.

»La Pepie« je pa stala ob strani, blede, osramočena, podoba nemega obupa. Nekaj se je zgrudilo v priletni gospodični. Jokala je. Tedaj dvigne župnik rokó: »La Pepie«, bil je zadnji!«

Tako je tudi bilo.

Nikomur se ni nič žalega zgodilo. Orožništvo je šlo častno nazaj na svojo postojanko, potem ko sta bila »umaknila« narednik svojo tožbo in carinski uradnik svoje rane. In »Makaroni« se je umaknil od svojega tiho- tapstva.

Edino, kar se nikoli ni umaknilo, je bila beseda našega župnika:

»P o s l e d n j i k o z a r e c p r e v e č.«

³ Karijera, francoska beseda: carrière (beri: karjèr) = poklic, pot življenja, družabni položaj.

*Kaj je napravilo svetnike, če ne pogumen in vztrajen boj? Nekateri so mučili, ker si niso hoteli odkupiti življenja, in so zato dosegli boljše ob-
vstajenju; drugi so pretrpeli zasmeh, bičanje, verige in ječo; kamenjali so
jih, razžagali, na vse načine izkušali; umrli so pod ostrino meča; brez
doma, odeti z ovčjimi in kozjimi kožami, v pomanjkanju, velikih skrbih in
strahu so potovali v puščavo, v gore, v dupline in votline zemlje, oni, ki
jih svet ni bil vreden. Obdani od tolikšne množice svedokov hočemo s po-
trpežljivostjo iti v boj, ki nam je usojen, s pogledi uprtimi na Jezusa, začet-
nika in dopolnjevalca vere.*

(Lamennais.)

Mati — vzgojiteljica.

Solnce otroka.

Mati, bodi solnce otroka! Tudi najmanjša hiša, ki je s solncem obdana, ima svoj mik. Kako se lesketajo okna, kako v svetlobi in sencah in v igri barv ožive temne sobe. Solnce tvoje hiše si ti, o mati! Tako hoče Bog. Na solncu zacvete življenje. Vedrost in veselost je nebo, pod katerim vse uspeva, ako izvzamemo strup. Kako se bo življenje tvojega otroka razvijalo, ne ve nihče. Mogoče bo njegovo življenje pozneje mrzlo in mračno, skrbi, da bo vsaj njegova mladost solnčna in topla. Kako ubogo je leto, če mu manjka lepa pomlad! Tudi najlepše poletje in najbolj bogata jesen ne more nadomestiti njenega vonja in njene kipeče sile. In kako malo potrebuje otrok, da se razveseli! Z vsako malenkostjo je zadovoljen. Igračka, košček kruha, cvetlica, spremljana s pogledom, kakor odseva samo iz materinega očesa, z besedo, kakor jo zna govoriti samo mati, stori otroka blaženega, stori ga kralja, ki vse poseduje in je vsaj trenutno došel do cilja vseh svojih želja.

Če pa je tvoja duša strta, če ne moreš pregnati žalosti in zatreti tesnobe, potem naj tvoja močna, nesebična materina ljubezen vsaj tu in tam razgrne oblake, da bo prodrli tvoj solnčni žarek z dvojno lepoto in toploto v srce tvojih otrok. Poslušaj, kaj je zapisal petnajstletni sin:

»Moja mati hodi po sobi —
in poje.
Redkokdaj poje moja mati,
Vedno je tako sama,
tako polna skrbi,
a danes poje.
In to je tako lepo, da bi
najraje mirno sedel
in jokal.
Zakaj moja mati hodi po sobi —
in poje.

Kako toplo veselje, kako blaženo presenečenje, kako tiha sreča, ker mati poje! Ne čujejo samo ušesa, ampak vsa duša posluša in prisluškuje pobožno, ako postane sredi vrvenja dneva tiho in seže mir in veselje v strune, da zažrne, ko hodi sicer trpeča in s skrbmi obdana mati po sobah in poje...

In če ne moreš vedno peti, se smejati in šaliti, vendar ne smeš biti tisto mračno, megleno, zagrenjeno, godrnjavo bitje, ki otroka nikdar ne osreči z žarkom veselja. Še manj tisto malenkostno, nikdar sito, zbadajoče vpitje, ki zamori vsako veselje do dela in muči otroka, da je že v zgodnji mladosti naveličan življenja.

Ali moraš tedaj iz sobe otrok odstraniti vso življenjsko resnobo, kakor odstraniš strup in oster nož? Ali naj na tvojega ljubljence nikdar ne pade senca včasih tako težkih, temnih skrbi, ki je v nje zagrnjeno tvoje srce? Ali boš vse solze razočaranja in bolesti sama prejokala, jih skrbno prikrivala in hlinila jasno nebo, ko je tvoje srce vendar tako razdejano in obdano s temnimi oblaki? Ne vem, če bi bilo to prav. Ako moraš otroka vzgajati za življenje, kakršno je, potem mora vsaj slutiti, da so vse mla-

dostne sanje večidel pene, in da se razprošira za cvetočim vrtom otroštva široko, razorano in mogoče tako pusto polje, kjer se človek le s težavo pomika naprej in večkrat na pol pota omaga. Otrok, ki ne sme biti nikdar deležen skrbi staršev, tudi skrbi staršev ne bo nikdar prav razumel. Otrok, ki gleda vedno le solnčni sij, ne bo nazadnje tudi najbolj toplih solnčnih dni več cenil. In ali se ne čuti dober otrok presrečnega, če sme s svojo ljubeznijo pregnati skrb, ki razjeda tvoje srce in poljubiti solze, ki se izlivajo iz tvojih oči? Tvoja razumnost in tvoja preudarnost, mati, ti bo povedala, kdaj boš otroku nekoliko dvignila lepo poslikani zastor, ki zakriva za rajem otroške dobe resnično človeško življenje. Gotovo, ne veselja prazna, zagrenjena mladost, pač pa pomlad s svojim premenljivim vremenom pripravlja človeka na nestalno klimo poznejšega življenja.

Tvoja molitev in tvoja vera. — Kot žena si varuhinja svetega ognja, kot mati svečenica hiše. Rodila si otroka v zemeljsko življenje, sedaj moraš gojiti tudi njegovo božje življenje. Največja in najlepša idila je: mati, ki moli s svojim otrokom. In prava materina dolžnost in vzvišeno materino delo je, da vodi dušo otroka k njemu, ki jo je ustvaril in iz katerega je izšla. Bolj naravno trdnega temelja vere ne poznam, kakor je verska sila in versko delo krščanske matere. Mnogo premore že beseda, ki prihaja iz duše — kako prevzame človeka, kako ga vžiga — neprimerno več pa doseže zgled iz Boga rojenega življenja. Beri zgodovino svetnikov, ali se spomni na ljudi, ki so s teboj doraščali. Kjer ni v duši matere gorel ogenj vere, je vedno potrebna posebna milost božja, da se človek ogreje za vero. Kjer pa mati krščansko veruje, upa, ljubi, dela, kjer se v očesu matere, v katerem se zreali ljubezen človeškega srca, tudi boljši, verski svet osredotoči, bo iskra že sama ob sebi preskočila in vnela otrokovo dušo za Boga in večnost. In če tudi bi ta svetli ogenj pozneje vsled različnih motenj življenja dozdevno ugasnil, bo vendar pod pepelom še dalje tlel, in treba je le malega vetriča, da se bo iznova razplamtel in postal svetla luč, najsilnejša moč in trajna sreča.

Kako velikanske sile lahko črpaš za svojega otroka iz te božje vere! Kako visoke vidike odpira tebi in njemu! Vsi drugi naravni nagibi se niti zdaleka ne dajo primerjati. Kako hitro preneha modrost tudi najbolj razumne matere, ako stopa pred dušo otroka, ki je za vse dobro dovzetna, Bog in njegova zapoved, Kristus in njegovi svetniki, krasne in vzvišene, a tudi pretresljive večne resnice, ki dušo otroka potope v veselje, a jo tudi stresejo, da zadrhti v svojih globinah, jo napolnijo z odpornostjo, ki ne pozna nobenih ovir več.

Če moliš in položiš v moči svete vere v dušo otroka temelj, bo Cerkev z lahkoto na tem temelju dovršila tempelj svoje večne resnice. Tvoja dolžnost je samo še ta, da s Cerkvijo živiš in pustiš, da tudi tvoj otrok živi, pa bo slednji dan s svojimi verskimi dolžnostmi in leto s svojimi ljubkimi prazniki ter pomenljivimi obredi, pa bodo sveti zakramenti s svojo čudovito močjo to, kar je dobrega in božjega v otroku razvili in mu dali doživeti posvečene in blažene ure, ki bodo še v poznem življenju odmevali v njegovi duši. In tvojo molitev in tvojo vero in tvoje delo bo podpiral Bog s svojim blagoslovom. Zakaj, če katera stvar, potrebuje božji blagoslov vzgoja otrok. Kakor vsaki rastlinici, bo njegova očetova dobrota o pravem času dala solnce in dež in rast tudi mladi človeški rastlinici. Tvoja skrb naj ne pozna bojazni. Le prepusti del skrbi in dela vsemodremu in neskončno dobremu Bogu in njegovim angelom in svetnikom. »Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški oče jih živi.« (Mt 8, 26.)

Francišskanski način preživljanja.

(Nadaljevanje.)

Omenjene misli naj bi brate bodrile, kadar bi se jih lotila malosrčnost. »Pojdite,« tako jim je klical, »v tej-le poslednji uri je Gospod dal svetu manjše brate, da morejo izvoljeni vršiti dela usmiljenja, ki jih omile večnemu Sodniku. Zato jim bo tudi govoril besedo: »Kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25, 40). Zapomnite si, da je Gospod dejal: najmanjšim bratom. Kaj ni božji videc sam naš red napovedal in ga obdaril z odličnimi dobrotami? Kako tolažljivo je vendar prosjačiti v imenu manjših bratov, ki jih je plačnik vsega dobrega, dobrotnikom tako toplo priporočil!«

Zgodilo se je, da se je posameznim odličnejšim sobratom beračenje močno upiralo. Kar niso mogli svojega poklica doumeti. Oče Frančišek jih je resno posvaril: »Preljubi bratje! Sin božji, ki je postal ubog zaradi nas, je bil pač imenitnejši, kakor smo mi. Ker ga ljubimo, smo si odbrali siromašno življenje. Zato se ne smemo sramovati, ako moramo ljudi prositi vsakdanjega kruha. Res se ne spodobi dedičem nebes, da bi zaradi poroštva, ki nam zagotavlja nebesa, zardeli. Povem vam, veliko plemičev in učenjakov bo vstopilo v naš red. Sodili bodo, da so počaščeni, kadar bodo smeli prositi vbogajme. Vi ste pa njihovi prvenci. Iskreno se radujte. Zato tudi ničesar ne opustite, kar morate izročiti svojim naslednikom v redu, da bodo mogli za vašim zgledom.«

Opomin je bil kar upravičen. Saj so nove prosjake sprva kaj neljubo sprejemali. V Asizu so skoraj povsod prosili brez slehernega uspeha. Mesto miloščine so jih obsipali s sramotivnimi besedami. Očitali so jim, da so le zato zapustili svoje domove, ker jih veseli brezdelje, ki ž njim uničujejo tujo lastnino. Celo najbližnji sorodniki so jih mrzili ter se jih tudi dejanjsko lotili. V očeh svojih rojakov — malomeščanov so bili trapasti bedaki, ali kar pravi norci. Nekoliko umljivo. Do tedaj se pač še ni slišalo, da bi bil kdo zaradi Boga zapustil vse svoje imetje, nato pa šel beračit od hiše do hiše.

Skoraj povsod so brate prvokrat neljubeznivo sprejeli. Le en slučaj. Potovali so v Nemčijo. V bližini Solnograda so vsi sestradani prosili miloščine. Po dva in dva. Povsod so jih odslovili. Imeli so zanje le: »Bog z vami!« Končno je šaljiv sobrat veselo pripomnil: »Bratje, besedica ‚Bog z vami‘ nas bo danes gotovo umorila.« V sosednji hiši so se jih zopet odkrižali z »Bog z vami!« Sedaj je pa hudomušen brat poizkusil drugače. S svojim bolj čudnim vedenjem je navzoče uveril, da nemški jezik le slabo razume. Ostal je v sobi. Sedel je na klop ter se je razigrane volje pripravil na jed. Kmet in njegova žena sta ga nekaj časa opazovala. Kmalu sta pa spoznala ukan. Spogledala sta se in se nasmehnila ter prinesla vsiljivemu beraču kruha, jajc in mleka. Ko je pa brat videl, da more z nedolžno zvijačo pomagati sebi in svojim sobratom, je enako ukanil še dvanajst hiš. Kmalu je nabral toliko hrane, da se je lahko vseh sedem redovnih sopotnikov nasitilo.

Kako se je moral Frančišek veseliti, ko so mu o nedolžni šali sobrata sporočili! Saj je svetnik tako močno želel, naj bi neka sveta radost prešinjala srca njegovih prosečih učencev. Najbolj sveto ganotje je očeta prevzelo takrat, ko so šli bratje miloščino nabirat vsi veseli ter so se vedrih obrazov vračali.

Nekega dne je več prvih Frančiškovih sobratov zopet v asiški okolici nabiralo miloščino. Vrnili so se. Vsak je položil pred redovnega očeta svoj majhen izprošeni dar, ves vesel, da je svetnik s svojim duhovnim sinom zadovoljen. Potem so se pa dražili z nedolžno besedo: »Sobrat, glej, jaz sem nagrabil več miloščine, kakor ti.« Frančišku je pa sveta radost polnila srce, ko je videl, da se je nebeško veselje naselilo med njegove ljubljence. Od onega dne dalje je vsak veselo poprosil, naj ga oče pošlje zbirat milodare.

Takrat je bilo, ko je Frančišek zopet bival pri Mariji porcijunkulski. Doli iz mesta Asiza je po cesti prišel brat, optan z bisago. Glasno je prepeval. Kakor hitro ga je svetnik zapazil, mu je ves vesel tekel nasproti ter ga poljubil na ramo. Prav tam, kjer je počivala vreča. Snel mu je breme in je nesel v stanovanje bratov. »Bodi blagoslovljen moj brat,« — tako je svetnik klical — »ki gre rad miloščino pobirat, prosi ponižno in se vrne vesel!«

V tem je videl Frančišek kar nekako od Boga dano znamenje pravega duhovnega duha. Zato je dejal, da ne sme pravi manjši brat prosjačenja za kaj časa opuščati. »In čim bolj je moj duhovni sin plemenit,« tako je pripomnil, »toliko rajši naj prevzame bolj nevšečno dolžnost. Tako si nabira in množi zasluženje«. Nekje je živel brat. Delal ni. Tudi miloščine ni hodil nabirat nikdar. Pač pa si je pri mizi kar za več sobratov privoščil. Svetnik je zvedel, kako prečudno dobro se temu bratu godi. Delo mu ne diši. Toliko bolj pa mu ugajajo dobrote, ki so jih sobratje s trudom skupaj znosili. Zato mu je svetnik dejal: »Le pojdi, brat muha. Uživaš znoj svojih sobratov, sam se pa s svojo leno roko božjega dela ne lotiš. Podoben si trotu. Kaj mu je mar ves trud čebelic! Pač pa je prvi pri medu.« Možakar, ki je skrbel le za trebuh, se je vrnil v svet. Saj ga tudi še ni zapustil. Tomaž Čelanski pripomni: »Izstopil je iz reda. Tisti, ki ni hotel prositi vbogajme, sploh ni bil več brat.«

Res je Frančišek miloščino in prosjačenje visoko cenil. Vendar nikakor ni zagovarjal lakomnega in lenega beračenja.

L a k o m n o beračenje je odločno zavračal. Je pač ubogal božjega Odrešenika, ki je svaril svoje učence pred pretirano skrbjo za bodočnost: »Ne skrbite torej za jutri; kajti jutrišnji dan bo imel skrb sam zase« (Mt 6, 34.). Frančišek je smatral Gospodovo besedo kot bistveno sestavino evangeljskega uboštva. Zato je svoje brate nanjo vedno opozarjal. Bratu kuharju je celo prepovedal, da bi smel sočivje, potrebno za prihodnji dan, že prejšnji večer omehčati v topli vodi. Kardinal Jakob Vitriški (1223—1226) in benediktinski prior Roger Wendoverski (1219—1235) brez ovinkov poročata, da manjši bratje nobene jedi ne hranijo za prihodnji dan. Zgled je izpričal, da so si osvojili duha uboštva. Blaženi brat Leon isto potrjuje. Pravi, da so bratje v mnogih krajih le toliko podpore sprejemali, kolikor so jo tisti dan nujno rabili. Posebno so tako delali v mestih, kjer so potrebno miloščino lahko dobili vsekdar.

Umevno, da povsod in vedno tako pač ni moglo biti. Leta 1221 je prišlo na kapitelj do 3000 redovnikov. Morali so bivati na prostem pod šotori (Mattenkapitel). Jordan Džanski pravi, da so morali kapitulari svoja posvetovanja radi obilice kruha in vina kar za cela dva dneva podaljšati. Tudi sveti Bonaventura kaj primerno pravi: »Ako evangelij res dobro premislimo, uvidimo, da nam pač prepoveduje skrb za jutrišnji dan, nikakor pa ne previdnosti. Koga skrbi? Tistega, ki ves zbezan gleda v prihodnost. Enako takega, ki venomer razmišlja, kako bi si celo proti vesti osvojil tuje. Obema sliči ves zaskrbljen lakomnež, ki kopiči in grmadi nepotrebno. Ako moramo svoje skrbi za dušni blagor na Boga preložiti,

zakaj ne bi tudi skrbi za telesno prehrano v Njegove roke izročili? Seveda moramo pa tudi sami za časno življenje poskrbeti. Vendar le toliko, da si ne ogrozamo večnega. Tako ne bomo skušali Boga, naj nas vsak dan čudežno hrani. Če tudi so torej prvi bratje, vsi vneti za višjo popolnost, navadno manj miloščine sprejemali, kakor jo sedaj zbiramo mi, nam vendar ni bilo prepovedano ne takrat, kar nam tudi danes ni, da ne bi smeli misliti na prihodnost, ter se preskrbeti s potrebnim vsaj za nekaj časa. Posebno s takimi stvarmi, ki si jih ne moremo izprositi takrat, kadar jih nujno rabimo.« Tako sveti serafinski učenik.

Sicer je pa Frančišek dovoljeval samo resnično potrebno miloščino. Večkrat je ponavljal svojim sobratom: »Nikdar nisem miloščine grabil. Le toliko sem prosil in rabil, kolikor sem moral imeti, da sem sploh živel. Zakaj tako? Da ne bi drugi siromaki odhajali praznih rok. Ako bi delal drugače, bi kradel.« Pa tudi, kadar je sprejemal najpotrebnejšo pomoč, ni mislil, kako bo zadostil svojemu telesu, pač pa, kako bi mogel koristiti dušnemu blagru dobrotnikov. Naj je že milodare delil ali sprejemal, vedno je njegov prelep zgled na druge blagodejno uplival.

Kakor je Frančišek prepovedoval lakomno beračenje, tako je tudi preganjal leno in delomržno prosjačenje. Ustanoviteljevi nazori o delu so to neizprosno zahtevali. Vsak brat naj tako pridno dela, da si bo potrebno hrano zaslužil. Prosijo naj le tedaj, ako ne dobe mezdnege dela. Kakor tudi, kadar bi morali delati zastoj. Življenje blaženega Egidija nam vse to kaj jasno ponazori. Le takrat je poprosil za miloščino, kadar si vsakdanjega kruha ni mogel z delom zaslužiti. Frančišek je tako zahteval. Egidij je brez oklevanja ubogal. V prvotnem vodilu je to svetnik tako-le odredil: »Bratje naj prosijo vbogajme le tedaj, kadar so res prisiljeni.«
(Dalje prihodnjič.)

P. ROMAN:

Dekla Lucija.

Povest iz vsakdanjega življenja.

(Nadaljevanje.)

Toda tako ljubezen more dajati samo velikodušno srce, ki iz zavedne volje vzame nase odpoved. Kako je zoprna tista zagrenjenost, ki večkrat iz nehotene odpovedi pride. In kako nemodra. Saj jo razumemo človeško govorjeno. Toda, kakšen cilj naj ima, če pa je previdnost — tista zagonetna božja modrost — drugače hotela. Ni vse za vsakega, pa naj se zdi še tako naravno! In marsikdo, ki meni, da bi bil neizrečeno srečen v zakonu, bi bil neizmerno in grenko prevaran. Ni vse zlato, kar se sveti. Čudovita sreča utegne biti v skupnem življenju dveh, ki se res ljubita in cenita. Toda prečesto je skrito peklo, ki je tem hujše, čim bolj je človek poprej zlate sanje sanjal... Zato je edino modro v teh rečeh prepustiti se božji roki. Ni vedno povsem jasna pot, pa vendar naj velja tudi nekaj človeške modrosti in izkušenosti. Tudi to velja poslušati.

Lucija uči...

Že dve leti je Lucija v tretjem redu sv. Frančiška. Ni jih bilo mnogo tam, ker vrtnarja ni bilo, ki bi z ljubečo roko ta frančiškanski vrt zalival. Pa včasih na kmečkem vrtičku še zaljša roža zraste kot v ponosnem grajskem parku.

Tako tudi tukaj. Lucija je rada mnogo brala. In pozimi, ko so večeri dolgi in je topla izba kakor pravljica, ki se človek ves vanjo zavije kot v mehak in varen plašč, je Lucija brala tudi drugim ženam. Tako so se menile o mnogočem. O otrocih in možeh in o skrbih in še o svojih radostih, ki jih je vseeno nekaj več, kot rade priznajo. Med seboj si že povedo. Drugače pa so zveste zaveznice, če gre zato, da se tako malo potoži čez može in dorasle sinove in hčere, ki jih kar prerasti hočejo.

Nekoč pa je Lucija pogovor napeljala na pravkar nevarno obolelo mlado mater, ki je imela troje otrok. Lucija je sicer šla vsak dan k njej, vedno pa sama tudi ni mogla biti zdoma. To priliko pa porabi, da vname tudi druge za službo ljubezni. In pripoveduje jim, kar je sama brala in izvedela, kako drugje skrbe za bolne in kako je pri nas ljubezen majhna. Če bi ne kazalo, da žene in dekleta same med seboj uredijo tako službo ljubezni. In če je katera bolna, pa najsi revna ali ne, druge ji pridejo postreči. Vsega ena sama ne zmore, skupaj pa že gre. Da bi poskusile pri tej ubogi materi. Naj tačas vzemo otroke k sebi, tiste, ki nimajo svojih preveč.

»Pa možje?« se plaho oglasi ena mlajših.

»Kaj možje? Saj niso tako trdi kot se delajo. Vpije: 'Nikar ne dajaj vsakem potepuhu.' Pa ga vidim, kako sam dvakrat več dá, ko jaz sama. Bodo rekli: amen, pa je.«

Lucija de na to: »Res je, da bo treba može vprašati. Če kdo ne pusti, bodo drugi zato. Brez skrbi. Še vedno so na svetu zlata srca.«

In res so tisti večer žene sklenile, da si zvesto pomagajo ena drugi. Prav kakor velevala drugo poglavje vodila tretjega reda. Še gospodu župniku se je dobro zdelo, ker poslej v župniji ni bilo več tiste zanemarjene revščine, ki je dvakrat zoprna in ki v nebo vpije. Lucijo pa je pohvalil ... Vsa srečna je bila tistih par besed, kakor da je slutila skromne setve bogato žetev.

Lucija v rožah.

Še en blagoslov je prinesla Lucija s seboj na svet. Mogoče bi ga bil moral omeniti že poprej. Ampak se mi močno zdi, da skoraj vsak otrok ljubi rože, ker so njegovemu bistvu sorodne. Zato nisem.

So ljudje, ki imajo prav posebno srečno roko za rožo. Vse jim uspeva. V naših samostanih sem poznal že dokaj vrtnarjev. Nekateri so bili izredno pridni, delavni, drugi zopet manj. Toda le dva poznam, katerima vse pod rokami raste. Pa najsi je to prva solata in krompir, ali prve in zadnje rože, če so še tako občutljive, ob njegovi roki rasto in cveto.

Take blagoslovljene roke je imela Lucija. Poleg tega pa je še imela neki posebni čut za lepoto, za ubranost barv. Veste, marsikatera gospodinja, ki je sicer pridna in dobra žena, skrbna mati, méni, da je s tem vse opravljeno. Pa ni, prav zares da ne. Manjka še onega diha toplote, prijaznosti, če hočete neke nežnosti, kar samo ženska, redkokdaj mož, domu zamore dati. To je čisto poseben vonj, ki dehti iz vsega ozračja.

In Lucija tega ni ljubosumno zaklepala vase. Rada je dajala drugim ne samo nasvete, temveč tudi v pomoč, kakor je bila vedno prva, če je bilo treba pomagati oboleli sosed, tako je tudi v tej stvari gledala neko nalogo ljubezni do bližnjega. Trudila se je prav po evangeliju, da ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Če so prišle spomladi sosede po sadike, njej jih ni nikoli zmanjkalo. Potem pa je še prišla gledat tiste naše tako čisto slovenske vrtničke, kjer ima hišna gospodinja poleg majarončka

in kumina še nekaj najljubših rož nasajenih. In je pomagala, da so se grede lepo razvrstile, barvam cvetlic odgovarjajoče.

Ko je na tak način pričarala pred vsako hišo malone dragoceno preprogo cvetlic, je dobila v Ljubljani knjigo, kako se s pridom goje okrasne cvetlice v lončkih. In začela je z vso vnemo. Imela je pri tem čisto določen namen. Že prvo leto je cvetela na njenih oknih in še na posebnem stojalu pred hišo cela vrsta pelargonij, ki so najbolj hvaležne in s svojo živo barvo dajejo hiši posebno lice. Seveda je to brž vzbudilo željo pri drugih, imeti kaj sličnega. Zlasti so dekleta prihajale skoraj sleherni dan po potaknjence. In Lucija je učila, kako se dene sprva potaknjeneec v mlivko, pomešano prav narahlo z otrobi in s primerno vlago. Kmalu so še okna zažarela v rdečih cvetovih. Poleg roženkravta in našega gorenjskega nageljna in temnordečih fuksij so cvetele bohotno tudi pelargonije v vseh barvah od snežnobele, preko svetlorožnatih do temnordečih.

Ko pa se je bližal velik Marijin praznik, je imela Lucija nekaj potov. In še precej prošnja. Najlepše lončarice je pobrala — za glavni oltar. V vsak lonček je lepo usadila klinček z imenom lastnice, da kasneje ne bo prerekanja. Na praznik pa so celo možje, ki ne vidijo ničesar, kar je lepega, kar široko odprli oči, ko so videli, kako je oltar kar dehtel samega cvetja. Vse je bilo tako sveže, vonjivo, da je še pesem na koru bila bolj topla in celo pridiga je izzvenela v resno pesem.

(Konec prihodnjič.)

GIOVANNI PAPINI — P. ROMAN:

Tesar . . .

Toda za Jezusa še ni bila ura končnoveljavnega javnega nastopa. Glas Janezov se še ni bil zaslíšal in vrnil se je z očetom in materjo v Nazaret, v delavnico Jožefovo, da mu pomaga pri njegovi obrti.

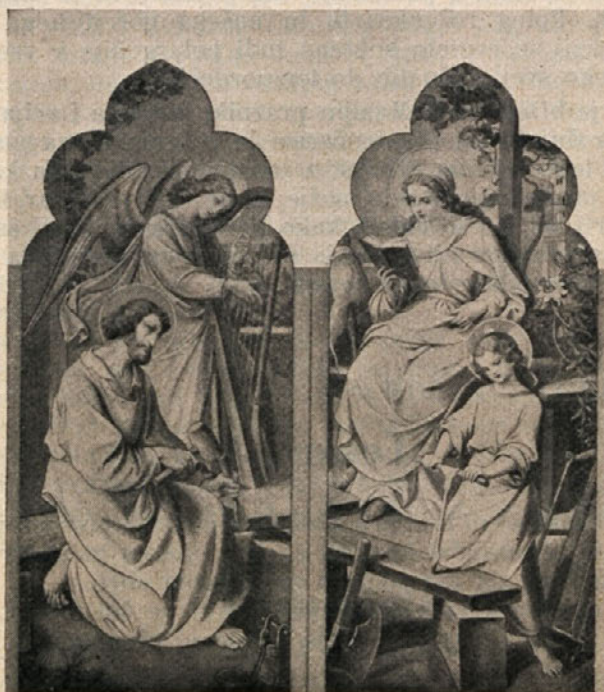
Jezus ni obiskoval šole pismoučenih niti ne šol grških. Imel pa je vseeno učitelje; troje jih pozna: večje kakor so učenjaki — Delo, Narava in Pismo.

Nikoli ne smemo pozabiti, da je bil Jezus delavec in posinovljenec delavca. Ne sme se prikrivati, da je bil rojen ubog, med ljudstvom, ki opravlja ročno delo, ki si pridobiva svoj vsakdanji kruh z delom svojih rok, in da si je On služil svoj vsakdanji kruh, predno je pričel oznanjati blagovest, s svojimi rokami. Te roke, ki preproste blagoslavljaajo, ki ozdravljajo gobave, ki dajejo slepim luč, ki obujajo mrtve, te roke, ki so bile pribite na križ z žebli, so bile roke, ki so prej bile mokre od delavnega znoja. Roke, ki so občutile težo dela, roke, ki so bile pokrite z žulji od dela, roke, ki so imele opraviti z orodjem za delo, ki so zabijale žeblje v les: roke delavca.

Jezus je bil najprej delavec snovi, preden je postal delavec duha. Bil je ubog, preden je pričel klicati uboge na slavlje svojega kraljestva. Ni bil med ljudmi, ki so imeli denar, ne v razkošju palače, ne v postelji, ki je bila pokrita z volno in škrlatom. Pač izhaja iz kraljeve krvi, živi pa v delavnici tesarja, sin božji je rojen v hlevu. Ne spada v kasto velikih, ne k plemstvu vojakov, ne k ločini bogatecev, ne v sosvet duhovnov. Rojen je bil med najbolj preprostimi ljudstvom, ki pod seboj nima drugih, kakor vagabundov, beračev, pobeglih sužnjev, zločincev in prodank. Pozneje ko preide od ročnega dela k duhovnemu, bo stopil v obeh dostojnih in važnih ljudi še niže: iskal si bo prijateljev v tisti nesrečni družini, ki stoji še pod na-

vadnim ljudstvom. Pričakujoč dneva, ko bo Jezus, še preden bo šel v pred-peklo mrtvih, stopil v peklo živih, stoji na družabni lestvici, ki bo človeški rod vedno delila, kot navaden delavec in nič več.

Obrt Jezusova je ena izmed štirih najstarejših in najsvetejših. Obrti kmeta, zidarja, kovača in tesarja so med ročnimi opravili najbolj tesno zvezane s človekovo zgodovino in najbolj nedolžne in pobožne. Vojak se spridi v roparja, mornar v pirata, trgovec v pustolovca. Toda kmet, zidar, kovač in tesar se ne izpreminjajo in se ne spridijo. Opraviti imajo s snovmi, ki so vsem domače in jih preoblikujejo pred očmi vseh v službo vsem, solidne, resnične in prijemljive. Kmet orje in koplje zemljo in iz nje pri-

dobiva kruh, ki ga uživa svetec v svoji duplini kakor morilec v svoji ječi. Zidar kleše kamen in zgradi hišo, hišo siromaka, palačo kralja in Hišo božjo. Kovač razžarja in upogiba železo, da izdela meč za vojščaka, plug za kmeta, kladivo za mizarja. Tesar pa teše in zbija les, da sestavi vrata, ki varujejo hišo pred roparji in da sestavi posteljo, ki na njej lopovi in nedolžni umirajo.

Te preproste stvari, te tako navadne, splošne in rabljene, tako zelo v rabi, tako skupne in vsakdanje, da jih ne opazimo več, ki izginejo izpred naših oči spričo bolj nenavadnih čudes, so najbolj preproste iznajdbe človeka, toda najbolj čudovite in potrebne bolj kakor vse pozneje ustvarjene.

Jezus tesar je bil preživel svojo mladost sredi teh stvari in jih izdeloval s svojimi rokami in je vstopil prvič pōtem teh stvari od njega izdelanih, v dotik z najbolj intimnim in svetim življenjem človeka: z življenjem v hiši. Izdelal je mizo, ki se okoli nje da tako prijetno sedeti s prijatelji, četudi bi bil vmes izdajavec; posteljo, kjer človek prvič in zadnjič dihne, skrinjo, kamor nevesta z dežele shrani svoje uboge zaklade, predpasnike in praznje robčke in snežnobeke zlikane moderčke od svoje bale. Izdelal je dežo,¹ kjer se kopiči moka in kvas jo dviga, da postane pripravna

za peko. In še naslanjač, kamor se zvečer starci vsedejo poleg ognja, da govore o dnevih mladosti, ki se ne povrnejo več.

Pogosto je Jezus, medtem, ko so se čisti in mehki oblanci vili izpod rezila obličja in je žaganje padalo na tla v ostrem ritmu pile, mislil na obljube Očetove in na prerokbe prerokov, na delo, ki se ne bo suka lo okoli desk in mer, temveč bo šlo za duha in resnico.

Obrt ga je naučila, da pomeni živeti — spremeniti mrtve in nekoristne stvari v žive in koristne. Da še tako preprosta snov, obvladana in obdelana, postane lahko dragocena, ljuba in ljudem v pomoč. Da pomeni odrešiti predvsem spremeniti in da se na tisti način, kakor se iz skrivenčene oljčne grče, umazane in ilovnate, da napraviti postelja za dete in nevesto, zamore tudi napraviti iz umazanega denarskega mešetarja in bedne kupljenke dva prebivalca nebeškega kraljestva.

P. KRIZOSTOM:

Ovčice so mu bile sestrice.

S posebno nežnostjo je ljubil sv. Frančišek ovčice in jagenjčke, ker so ga živo spominjali na Jagnje božje — Jezusa — ki odjemlje grehe sveta.

Ko je popotoval naš serafinski oče v večno mesto Rim, mu je spotoma podaril nekdo lepo belo ovčko. Razumljivo je, da ni mogel voditi živalce s seboj po svojih apostolskih potih, zato jo je izročil plemeniti rimski vdovi Jakobini de Settesoli s prošnjo, naj jo zanj oskrbuje. Ovčica je postala prav kmalu najslajša prijateljica plemenite gospe. Kakor poroča sv. Bonaventura, ji je sledila povsod kot zvest psiček, jo sprejela z največjim veseljem, kadar se je vrnila iz mesta, in če se je zgodilo, da je gospa zjutraj katerikrat zaležala, je primeketala pred vrata in nanje rahlo trkala, proseč tako svojo gospodarico, naj vstane, ker je čas, da odideta v cerkev.

Frančišek je imel še drugo ovčico v Poreijunkuli, ki je vedno hodila z njim in je pomagala pri molitvah s svojim meketanjem.

Nekega dne je šel asiški svetnik mimo livade, kjer se je pasla velika čreda ovac. Ko so živali Frančiška zagledale, so mu odbrzele nasproti ter so ga ljubeče obdale.

Ko je zopet drugič šel preko Marke, ga je srečal kmet, ki je nosil na ramah dvoje jagnjet. Ko je zaslišal Frančišek njihovo tožno meketanje, se je zjokal, tako je čutil njih žalostno usodo. Obrnil se je h kmetu in ga je vprašal:

»Zakaj tako kruto mučiš ta dva ljubezniva bratca? Kaj sta ti hudega storila?«

»Nesem ju na semenj. Treba mi je denarja.«

»Kaj se bo potem zgodilo z jagnjetoma?«

»Nič posebnega. Zaklali ju bodo in ju pojedli.«

»Ne! To se ne sme zgoditi,« vzklikne svetnik. »Vzemi ta plašč, ki mi ga je pravkar podaril eden izmed mojih blagih prijateljev. Prelep je zame. Sprejmi ga ti namesto denarja za obe živalci.«

Kmet je krasni in gorki plašč sprejel z velikim veseljem, položil je obe živali pred Frančiška in hotel oditi. Toda svetnik ga je pridržal, mu vrnil obe živali in ga prosil, naj ju vzame domov in naj ju nikdar ne proda ali zakolje.

¹ deža ali »mentrga«, kjer se vmesi moka.

Tomaž Čelanski poroča, da se je Francišek nekoč približal mestu Ozimu. Na velikem travniku se je pasla čreda koz. Sredi med kozli in kozami pa je stala vsa ponižna in skromna snežnobela ovčka. Francišek se je pri tem pogledu spomnil na Gospoda Jezusa, ki so ga od vseh strani neprestano zaležovali pismarji in farizeji. Do solz ganjen je prosil svetnik svojega spremljevalca brata Pavla, provincijala Marke, naj kupi ovčico, da jo reši te slabe družbe. Toda brat Pavel ni bil niti za las

Ves srečen je vzel Francišek ovčko v naročje ...

bogatejši od Franciška in ni imel nič drugega, kot strgano tuniko. Prihittel jima je tedaj na pomoč trgovec, ki je ravno takrat šel tam mimo in je zanj kupil ovčko. Ves srečen je vzel Francišek ovčko v naročje. Nato jo je peljal s seboj v mesto Ozimo, kjer je z njo obiskal ondotnega škofa in ga s svojim pripovedovanjem ganil do solz.

Pozneje je to ózimsko ovčko daroval nekemu samostanu Klarisinj, ki so iz njene volne napravile za Franciška tuniko in mu jo poslale v Porcijunkulo.

*

S tem svojim ravnanjem nam je oče Frančišek lepo pokazal, da ni dovolj ljubiti le Boga, temveč radi Boga je treba ljubiti tudi bližnjega in vse stvari, ki so na svetu.

MILICA GRAFENAUERJEVA:

Služba v domu — je služba narodu.

Da živimo, je treba, da nujne življenjske potrebe krijemo, da se hranimo, oblačimo, bivamo. Iz teh prvih življenjskih potreb nastaja in se razvija delo. Kmetovalec, rudar, gozdar se trudijo, da potrebne dobrine pridobe, obrtnik, delavec, tvorničar jih obdeluje in predeluje, trgovec pa jih postavlja na trg. Na trgu pa izbira gospodinja, kar potrebuje za dom in pripravlja doma in razdeljuje članom družine, vsakemu, kakor potrebuje.

Gospodinjstvo je tedaj del — in važen del — narodnega gospodarstva. Sto in stotisoči malih gospodinjstev tvorijo prav toliko celic celotnega narodnega gospodarstva. Vse gospodarstvo je boljše ali slabše kakor so boljša ali slabša gospodinjstva, njegove osnovne celice. Dobro je, če se vodijo gospodinjstva štedljivo in modro, če skrbе za zdravje in zadovoljnost svojih članov in za zdrav duhovni in telesni razvoj otrok, če bude v njih veselje do dela; slabo, če gospodinjstva teh nalog ne vrše, če se vodijo v nemarno, če gine v njih zdravje, če v njih duhovno ali telesno hirajo otroci. Koder bi bilo tako, bi izginjalo tudi blagostanje naroda.

Zato se moramo izuriti, da gospodinjimo dobro. Ostro in naglo moramo znati razlikovati resnično neizogibne potrebe od namišljeno neizogibnih. Kakor spoznamo, tako umerimo nato svojo voljo in delo, razvrstimo red življenjskih potreb po večji ali manjši nujnosti in po tem dobrine razdeljujemo.

Družinsko gospodinjstvo se je v teku časov močno izpreminjalo. Prvotno si je človek sproti iskal, kar je potreboval. Šele ko se je obrnil od lovstva in pastirstva k obdelovanju zemlje, se je začelo urejeno gospodinjstvo. Navezan na grudo, je zbiral že zaloge in skrbel vnaprej. Delo se je porazdeljevalo v družini, tako da si je družina sama pridelovala in pripravljala, kar je zase rabila. Človek je bil takrat — izprva — zase vse, čevljar, krojač, poljedelec, kuhar, stavbenik, mizar in ključavničar v eni osebi oziroma v eni družini. Potem pa se je začelo delo deliti v vasi med vaščani. Družine niso več vodile zaključenega gospodinjstva, marveč so začele izmenjavati pridelke med seboj. Pozneje so se naselili tisti, ki so se oprijeli predelovanja prvin, gosteje, ker niso rabili toliko zemlje, tako so nastala mesta. Mesto in dežela sta izmenjavala gospodarske dobrine med seboj, v mestu je bil tudi trg. V 13. stoletju šele se je začel kot zamenjevalno sredstvo porabljati denar. Od tedaj se je razvijala trgovina, so mesta bogatela.

Gospodinjstvo srednjeveške meščanske žene še ni bilo preveč preprosto. Vedno se je moral še velik del gospodarskih dobrin pridelati in izdelati doma. Treba je bilo tudi pripravljati zaloge za čase, ko se blago ni moglo kupiti. Žene, hčere in dekle so imele opravila dovolj.

Srednjeveško gospodinjstvo se do tedaj, da se je začel uveljavljati stroj, t. j. nekako do srede minulega stoletja ni dosti izpreminjalo. Vedno so še morali kresati ogenj in luč, kuhati na odprtih sajastih ognjiščih, z rokami šivati obleko in perilo, presti in tkati in pripravljati velike zaloge. Ko pa je stopil v delo stroj, je izdeloval vse hitreje in ceneje. Srajce so bile

izgotovljene na stroj hitreje, čevlje je začel izdelovati stroj v množinah, enako orodje — in vse si je hitro osvojilo vstop v gospodinjstvo. Tudi v kuhinjo si je stroj utrl pot in prevzel nekatero delo. Testenine, marmelado, konzerve itd. izdelujejo tvornice. Tako se je mnogo nalog, dela in dolžnosti iz gospodinjstva izločilo in preneslo v tvornice. Kjer je bilo v izobilju dovolj dela ženi, hčeram in deklam, tam more često odtlej opraviti gospodinja sama. Gospodinjstvo je odtlej postajalo bolj duševno, ne več pred vsem tehnično delo. Važneje je poslej, da gospodinja dobro prevdari katere dobrine naj izbere in kako jih najbolje porazdeluje članom gospodinjstva, kakor pa da je kos težkemu telesnemu delu. V današnjem gospodinjstvu se je torej delo, ki bi ga opravljali člani (hčere), skrčilo. In ko kupujemo izdelke, ki so jih izdelali stroji, se mora s ceno zanje, plačati tudi delo strojev. Gospodinjstvo se je tedaj podražilo in hčere so morale oditi iskat dela in zaslužka ven, z doma. Oprijele so se raznih panog v narodnem gospodarstvu. To preurejevanje v domačem gospodinjstvu pa se še vedno nadaljuje. Med tem, ko pri nas pač kuha še večina gospodinj na štedilniku s premogom in drvmi in porablja le polagoma po mestih plin, kuhajo v ameriških mestih že z elektriko in jim opravljajo tudi kuhinjska in raznovrstna hišna dela stroji na električni pogon.

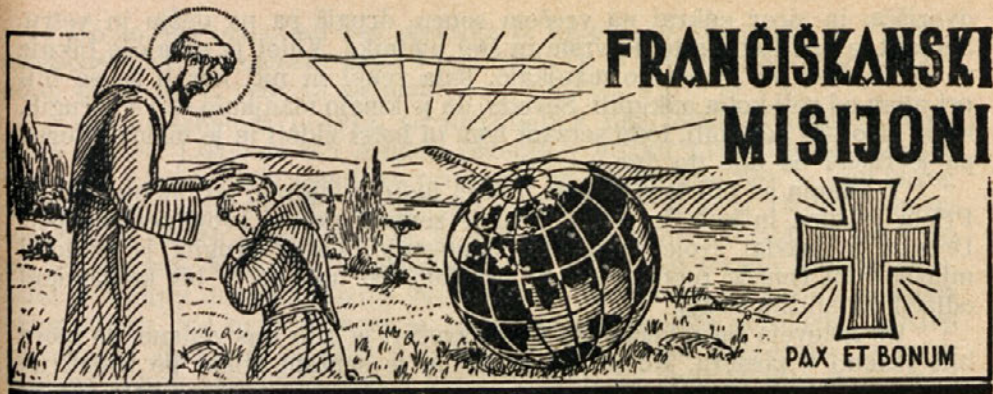
Kje se ta tok ustavi, ne vemo. Ali bo še nadaljnjih gospodinjskih nalog odnesel in odplaval z doma ven, ali jih vnesel starih zopet v dom nazaj — kdo ve.

Vemo pa, da je v največjem interesu narodnega gospodarstva, da dosežejo družinska gospodinjstva po najbližjem in najboljšem potu določeni cilj, t. j. da ohranjajo svoje člane duhovno in telesno zdrave in čvrste in da posredujejo pravilen, vesel in lep razvoj otrokom. Gospodinja se mora dobro seznaniti s potjo do tega cilja z najbližjo in najzanesljivejšo. Zato je današnje gospodinjstvo še bolj duševno delo kakor zunanje, ker hoče pred vsem modrega prevdarka. Bolj kakor pri drugih opravilih moraš v gospodinjstvu imeti v očeh veliko stvari hkrati in se naglo vnažiti v nastali položaj. Gospodinjstvo torej nikakor ni le za manj nadarjena dekleta in žene, kajti je treba napeti in razviti v njem vse zmožnosti in sile ne samo telesne, temveč tudi sile duha.

Gospodinjski poklic ni tedaj prav nič pod katerimikoli drugimi poklici v gospodarstvu, pridobivanju in upravi, če ni celo še višji. Od njega zavisi duhovno in telesno zdravje njegovih članov, odraslih in otrok, njihovo delo in veselje. Po kakovosti gospodinjstev se giblje tudi blagostanje narodov, držav. Če se tudi državni dohodki povišajo, se narodno zdravje in blagostanje še ne dvigne, dokler ne povzročijo zvišani državni dohodki zboljšanja v malih gospodinjstvih. Ne zadošča tedaj, če le države več pridobivajo, znati morajo tudi vnesti tem več v svoje osnovne celice, v mala gospodinjstva in mala gospodinjstva voditi do čim pravilnejše porabe.

Pregovor veli, da gospodinja hiši tri ogle podpira, in drugi, da more znositi gospodinja več v predpasniku iz hiše ven, kakor se more navoziti v hišo s senenim vozom. Tudi najvišji državni dohodki so brez koristi — da, škodujejo — če se nespametno porabljaajo, kakor škoduje v telesu kri, če se neke nakopiči, namesto da bi po vsem telesu krožila. Zato služi narodu, kdor služi domu.

Bila je vedoželjnost, ki je pokvarila prvega človeka: iskal je učenost in je našel smrt. Ponižnost duha je najpotrebnejša pripravljenost, da s pridom beremo sveto pismo. In smo že veliko pridobili, če sprevidimo, kako zelo presega naš slabotni in omejeni razum. (Lamennais.)

P. ADOLF:

Spomini iz misijonskega življenja.

Pregled vojnega ujetništva na Malti.

Preden bom še kaj posebnega iz ujetništva povedal, hočem podati splošen pregled vsega ujetniškega življenja na Malti, da bodo bravci »Cvetja« bolj natanko spoznali, kako se je nam godilo pod angleško oblastjo.

Tega pregleda pa ni lahko podati. Ko bi bili mi ujetništvo preživeli na več krajih, bi se spomnil bolj lahko, kaj se je bilo prigodilo na tem in kaj na drugem kraju. Mi pa smo bili zaprti vseh pet let na istem kraju, v istem poslopju in večji del ujetnikov ves čas v prav isti sobi. Prav pogosto se ni mogoče spomniti, kaj je bilo poprej in kaj je bilo kasneje.

Dal bom toraj pregled ujetništva, kakor se ga spominjam strogo po resnici brez vsakega olepšavanja. Gola resnica najbolj ugaja.

Prvo leto ujetništva od novembra 1914 do decembra 1915 bi lahko imenoval čas norosti naših ujetnikov in obenem čas njihovega izžemanja od strani Angležev. Kantina in seržant sta bila dve pijavki nespametnih ujetnikov. Ti, zlasti oni iz Egipta, so dobivali od svojih ljudi veliko denarja in udajali so se popivanju in razgrajanju, kakor da bi bili brez pameti. Kantina pa in seržant pa sta molzla naše žepe, kolikor sta le mogla. Prva je prodajala jedi in pijače, kolikor je bilo mogoče drago, drugi pa je delil stanovanja, prostore in razne pravice po taboru tudi kolikor je bilo mogoče drago.

Dvakrat na dan je bil v taboru apelj, kakor je predpisan po vseh vojašnicah.

V vsaki kasarni namreč skličejo dvakrat na dan vojake na dvorišče, kjer se ti postavijo v vrste. Nato pride seržant, na Angleškem mu pravijo sēržent, v Avstriji pa feldbebelj. Ta prešteje vojake, da vidi, če so vsi doma in če so vsi oblečeni po predpisih; potem pregleda, če je vsa obleka snažna in če je v redu orožje. Ta pregled vojakov se imenuje apelj, pri Angležih pa rolj-kolj (roll-call); tako smo ga imenovali tudi mi, ki smo bili v angleški oblasti.

Mi smo imeli rolj-kolj zjutraj ob 8 in popoldne ob 4. Nekako sredi dvorišča je visel kos železniške šine. Ob gotovem času je prišel seržant in je nekajkrat s kladvom udaril po šini; to je bilo znamenje za rolj-kolj.

Kmalopazili, da je tu pa tam manjkalo koga pri rolj-kolju. Zlasti judov ni bilo, ker ni bilo prijetno stati dolgo časa v vrstah sredi

dvorišča, in sicer enkrat na vročem soncu, drugič pa na dežju in vetru. Seržant je hodil od vrste do vrste in štel ujetnike. Videl je zevajoče luknje v vrstah, ker jih je mnogo manjkalo, toda rekel ni nič, ker ti so se bili pri njem od rolj-kolja odkupili. Seveda, da je kmalo manjkalo še več drugih, ki se niso bili odkupili, toda seržant tega ni hotel videti in je molčal. Nered pa je rastel od dne do dne.

V kampu so bili trije bogati bratje, judje iz Egipta, po imenu Pollak. Prišla je zima in jude je zebló. Tem je seržant prodal svojo železno peč. Drugim je prodal svoje zakurjeno stanovanje. Zopet drugim je odstopil mjuzik rum (music room, godbeni prostor), če tudi ga je bil komandant odločil za službo božjo.

Ob gotovem času, večinoma ob 10 zvečer, je bilo zapovedano, da mora biti vsakdo v postelji. Ko je luč ugasnila, je seržant stikal po sobah na videz zato, da bi se prepričal, če je vse v redu, v resnici pa zato, da bi izteknil zopet kaki groš iz ujetnikov. Če ni bil kedo v postelji, ali če je bila kaka druga nerednost v sobi, kar je bilo pogosto pri bogatih Arabcih, je bilo treba stisniti nekaj denarja seržantu v roko, drugače je žugal s preiskavo in z zaporom.

Celo k nama je bil enkrat pridrevil ponoči; hitro je bil prižgal luč, toda še bolj hitro jo je bil ugasnil, ker pri nama ni bilo dobiti ne nereda in ne groša.

Če je kedo izmed ujetnikov želel priti v drugo sobo ali pa v drugo taborišče, treba je bilo pri njem pomagati z denarjem. Če je kak matroz želel priti med kuharje ali pa za postrežbo v Verdalo, je bil prvi pogoj, da je seržant dobil svoj delež v denarju.

Govorilo se je celo, da je seržant preskrbel nekaterim ujetnikom, seveda za drag denar, da so tu pa tam smuknili celo v mesto, češ, da so šli k zobozdravniku.

Kratko rečeno, pri njem je bila na prodaj vsaka stvar in razne prednosti, če je seržant do njih imel pravico ali ne.

Da bi bil seržant ostal vedno tako mehek, so judje za novo leto 1915 napravili zanj denarno zbirko. Prišli so celo k nama, da bi bila dala tudi midva kako malenkost, toda midva nisva bila deležna njegovih dobrot, on pa najinih grošev ne.

Kako nesramen je bil ta seržant, se vidi iz tega, da je večkrat pozno zvečer popival v kantini na račun ujetnikov. Toda to neumnost je drago plačal.

Nekega večera, ko je zopet popival z ujetniki, je eden izmed njih nepričakovano ugasnil luč, drugi pa ga je med tem s pestjo udaril po glavi, da je videl sonce in zvezde. V sili je s piščalko klical na pomoč. Straža je bila na mah v kantini, toda našla ni nobenega več, kakor seržanta samega s potolčeno glavo v temi.

Tega škandala pa ni nihče naznanil in pijancev nihče ni zasledoval, ker prvi pijanec je bil seržant, drugi pa straža; prvi je popival z matrozi v kantini, drugi pa z drugimi ujetniki pri vratih.

Drugi dan je trajal rolj-kolj dolgo časa. Seržant je iskal znanca od prejšnjega večera, toda ni ga našel. Grešnik se je skrbno skrival po raznih kotih Verdala. Več dni ni prišel ne k mizi, ne na dvorišče, najmanj pa še v kantino. Le malo ujetnikov je vedelo, kedo je bil v temi močno potipal seržanta. Mi pa, ki smo to vedeli, smo trdno molčali. Mož je bil naših gora sin, pravi cvet vse navihanosti, to je bil Bratina, doma iz Bovca na Goriškem.

Ta dogodek lepo pojasnjuje, kakšna je bila Verdala prvo leto našega ujetništva.

Iz prvega leta ujetništva moram omeniti še nekatere stvari.

Ko so bili pripeljali nas ujetnike iz Egipta, so bili pustili v Verdali nezasedenih več prostorov in dve lepi sobi. To je bilo pripravljeno za ujetnike, ki so imeli priti še za nami.

Sredi decembra l. 1914. so pripeljali k nam ofisirje nemške vojne ladje Emden. Ladjo so bili Angleži potopili v bližini Avstralije, vojake pa, ki so bili pri življenju ostali, so pripeljali na Malto. Ofisirjev je bilo okrog dvajset. Dve sobi ste bili namenjeni za kapitana Milerja (Müller) in za cesarskega princa Franca Jožefa, ki je bil na tej ladji poročnik in katerega mi že poznamo. Princ je bil mnenja, da bo ujetništvo trajalo le malo časa, ostal je toraj z drugimi ofisirji skupaj in ni šel v sobo, ki je bila za njega pripravljena. To neprevidnost je princ kasneje bridko obžaloval. Ofisirji so namreč stanovali po štiri v eni sobi. »Vse bi še prenesel,« je princ večkrat rekel, »ko bi le sam v svoji sobi bil, če tudi bi bila ta še tako majhna«. Prosil je kasneje večkrat komandanta za lastno sobo. Komandant mu jo je vsakokrat obljubil, dal pa nikoli. Pri obljubah je ostalo vseh pet let.

Prve dni januarja l. 1915. so pripeljali v ujetništvo še enega mojih znancev iz Aleksandrije, Pavla Vernerja. Bil je protestant in le par mesecev pred vojsko sem ga bil poročil s cerkvenim dovoljenjem s katoličanko, ki je bila naše krvi. Ko so nas lovili, je Verner bežal v bolnišnico in se delal bolnega. Ko pa dalj časa ni hotel ozdraviti, so šli v bolnišnico ponj in so ga od tam pripeljali k nam na Malto.

Okrog božiča l. 1915. smo zvedeli, da bodo izpustili ujetnike, ki so bili še mladoletni in pa one, ki so bili že izpolnili 55 let. Vseh takih je bilo med nami nekaj nad deset; dva sta imela nad 60, eden pa šele 13 let. Tega je bil pripeljal s seboj njegov oče, Alfonz Poč, doma iz Semiča na Dolenjskem. Ko so bili Angleži pograbili očeta, ta ni imel nikogar, komur bi bil izročil sinčka, ki je takrat imel šele 12 let; vzel ga je toraj s seboj v ujetništvo. Sedaj so otroka poslali domov, očetu pa so naročili, da naj mu veliko denarja da na pot. Oče mu je izročil veliko vsoto, 50 angleških funtov. Angleži so nato držali mladega Poča toliko časa v Londonu, da je snedel ves denar, potem šele so ga poslali domov.

Tako je bilo v našem ujetništvu prvo leto. Prišla pa je za nas druga doba, čas, ko se je uredilo naše življenje v Verdali.

Da so Angleži naše ujetništvo uredili, je bil vzrok, da sta bila dva izmed ujetnikov ušla, in sicer ne le iz Verdale, temveč z Malte, če tudi ta leži na sredi morja. Eden izmed njih je bil Avstrijec, drugi pa Nemec. Angleži so bili poprej prepričani, da z Malte zbežati ni mogoče. In vendar se je bilo to prigodilo. Da sta ta dva ujetnika zbežati mogla, je bil največ kriv naš seržant Džanini. Mera njegovih nerednosti je bila že davno polna, ta stvar pa mu je spodnesla noge in predstavili so ga iz Verdale. Druge kazni pa ni dobil.

Na njegovo mesto je prišel zelo strog mož. Ujetniki so mu dali ime Ajzenbart (Eisenbart), železna brada, ker je imel malo brade in je bil trd kot železo. Ta se ni mešal med ujetnike, še govoril ni z nami. Kedor se je le malo pregrešil, ga je takoj zaprl v detenčen rum (detention room) v temno ječo, naj je bil grešnik reven ali pa bogat. Pri njem tudi judje z denarjem niso nič opravili. Ostal je seržant v našem taboru do konca našega ujetništva.

Obenem so se v Verdali zgodile velike spremembe. Prišla je v tabor vojaška posadka, kakih pet mož. Imeli so svojo sobo v sredi Verdale, tam, kjer je visela železna šina, ki nas je klicala k rolj-kolju. Eden izmed vojakov, ki je na vse pazil, kar se je v taborišču godilo, je stal ali pa sedel pred sobo noč in dan.

Pri vratih v Verdalo, kjer sta do sedaj stala na notranji strani dva vojaka in se večkrat pogovarjala z ujetniki, sta izginila. Postavili so jih na zunanjo stran vrat, pustili pa so v vratih oknice, da sta mogla videti v taborišče.

Na ravno streho Verdale, kjer do sedaj ni bilo nobene straže, so postavili kar šest mož straže, ki so noč in dan s puško na rami hodili gori in doli. Med stražo je bilo več mož s sivo glavo, eden izmed njih je bil še celo hudo šepav. In ravno ta je nas ujetnike gledal prav grdo.

Rolj-kolj je postal zelo strog in nobenega ujetnika ni več manjkalo v vrstah. Nama dvema pa ni bilo treba več hoditi v vrsto na dvorišče, postaviti sva se morala samo zraven vrat najine sobe. Enako polajšavo so imeli ofisirji in kapitani trgovskih ladij. K kapitanu Milerju pa je seržant hodil gledat sam v sobo, da se je prepričal, da je tudi pri njem vse v redu.

Pošta in cenzorji pisem, ki so bili do sedaj v Verdali, so tudi izginili iz taborišča. Nastavili so jih zunaj Verdale, da niso prišli več v dotiko z nami.

V kamp je začel hoditi komandant, in sicer vsaki ponedeljek dopoldne. Kedor je želel z njim govoriti, se je moral oglasiti že v soboto pri seržantu in povedati že naprej, kaj da želi.

Obenem smo dobili vojaškega zdravnika, ki je tudi enkrat na teden prihajal v Verdalo. Odprl je v taborišču tudi zasilno lekarno, katero je oskrboval eden izmed ujetnikov.

O enem izmed naših zdravnikov pa moram nekaj več povedati. Ta gospod je namreč med Angleži delal izjemo. Ti so navadno malobesedni, naš zdravnik pa je bil zgovoren. Na sebi ni imel nič vojaškega, razun obleke, in tudi v govorjenju nič angleškega razun jezika, ki pa še ta ni bil njegov materni jezik. Bil je namreč po narodnosti Škot; ti pa po krvi niso Angleži, temuč Kelti. Preden so prišli v Evropo Latinci, Germani in Slovani, so po vsej Evropi prebivali razni keltiški narodi. Eden izmed teh starih narodov so Škoti, katerih je še vedno nekaj več, kakor štiri milijone. Živijo na Severni Angleški. Prišli so z Irskega. Doma govorijo svoj stari jezik, ki je podoben irskemu, angleščine pa se naučijo v šoli. V najnovejšem času se prizadevajo, da bi dobili zopet neodvisnost od Angleške, katero so imeli v starih časih.

Ta naš zdravnik je bil prav prijazen in prav zgovoren zlasti še s takimi ujetniki, s katerimi je mogel govoriti italijansko; učil se je namreč tega jezika. Med tistimi ujetniki, s katerimi je mogel govoriti samo italijansko, sem bil tudi jaz. Kedar sem prišel k njem, je zdravnik imel italijanske vaje.

»Koga pa imate za učitelja italijanščine?« sem ga nekoč vprašal.

»Neko italijansko gospodično,« mi je odgovoril.

»O, to pa ste dobro naredili,« sem mu rekel. »Ženske govorijo bolj razločno, veliko bolj po domače in so bolj zgovorne kakor pa moški.«

»To bo pri drugih narodih menda že res, pri Angležih pa to prav gotovo ni res. Pri Angležih govorijo ženske še bolj nerazločno, kakor pa moški. Povedo komaj polovico tega, kar bi bilo treba povedati, drugo polovico pa se mora uganiti. Ust pa pri govorjenju še manj odpirajo, kakor pa moški.«

»Ali je res tako?« sem mu segel v besedo.

»To je prav res tako, to vem iz lastne izkušnje. Prišel sem kot mlad zdravnik s Škotskega v London. Moške sem prav dobro razumel, žensk pa skoraj nič.«

»Kako pa ste mogli zdraviti ženske, če jih niste razumeli?«

»O, prav lahko. Na vse, kar so povedale, če sem jih razumel ali pa ne, sem vedno prav na kratko odgovarjal: Jez, o jez, — to je po naše ja, o ja. In ženske so bile zadovoljne. Kar pa sem povedal jaz, so me razumele prav dobro, ker jaz odpiram usta pri govorjenju bolj na široko, kakor pa je v Londonu navada. Pri nas na Škotskem je zrak čist in se ga ne branim, v Londonu pa je zrak poln dima, prahu in megle. Tukaj je treba usta skrbno zapirati, še celo takrat, kadar človek govori. Zato pa Angleži v Londonu tudi pri govorjenju ust skoraj nič ne odpirajo.«

»Če pa žensk niste razumeli, kako pa ste jim mogli dajati zdravila?«

»O, prav lahko. Dajal sem vedno taka zdravila, ki na nobeden način niso mogla škodovati. Imel sem polno ženskih bolnikov in obenem čudovite uspehe. Zdravilo namreč pomaga toliko, kolikor ima kedo zaupanja. Pri zdravljenju je treba dveh stvari, to je, trdnega zaupanja v zdravnika in trdnega zaupanja v zdravilo. Ženske pa so trdno zaupale v mene, ker sem trdil vedno »jez, o jez«, to je, ravno tisto, kar so trdile ženske same. Zdravilo pa je moglo samo pomagati, nikdar pa ne škodovati, ker je bilo popolnoma nedolžno.«

Ta zdravnik pa je delal tudi z nami ujetniki ravno tako, kakor z ženskami v Londonu. Imel je za nas vse in za vse naše bolezni samo dvojno zdravilo, to je, ricinovo olje, ki nas je čistilo in pa pilolo št. 11. Kaj je bila ta pilola št. 11 in zoper kakšno bolezen je bila, tega nihče ni vedel. In glejte čudo, tudi med nami je imel ta zdravnik lepe uspehe. Na Malti je med ujetniki bilo le malo smrti, edino le španska jih je veliko pobrala. Naš zdravnik je vedno trdil, da pilola št. 11 in pa zmernost v jedi in pijači, vedno pomaga. Zmernosti pa smo se vsi ujetniki strogo držali, bolni in zdravi.

V Verdali je bilo toraj prenehalo vpitje in razgrajanje, deloma tudi grdo popivanje v kantini.

Trdo roko novega seržanta je prvi čutil bivši nemški konzul iz Kavale, ki je bil tudi ujetnik med nami. Nekega jutra na vse zgodaj je šel seržant po njega v sobo in ga je odpeljal iz taborišča. Vrnil se je šele čez en mesec. Ta čas je bil zaprt v vojaški bolnišnici, kjer je dan za dnevom pral perilo ranjencev in bolnikov.

Tako kazen je dobil kasneje vsak ujetnik, ki so ga odpeljali iz Verdale.

Kaj je bil vzrok, da so bili konzula zaprli, nisem mogel zvedeti za gotovo. Menda je pošiljal pisma v mesto, pa so mu prišli na sled.

Drugi je občutil trdo pest novega seržanta profesor Gujò (Gouyot). Kaj je bil ta zagrešil, nisem zvedel, če tudi sva bila dobro znana. Ta je pral umazano perilo v bolnišnici še več, kakor en mesec.

Tretjega so zaprli nekega Žana Vernerja. Ta je dobival po nekem nastavljenju v kantini razne časopise. Zvečer pa so se v njegovi sobi zbirali ujetniki, kjer jim je on razkladal vojne novice. Da je imel potreben denar za časopise in za podkupovanje, so prispevali razni ujetniki. Meni je Verner, ki je bil moj sosed, posojeval časopise brez denarja. Kaj se godi v Vernerjevi sobi, je seržant kmalo izvohal. Odgnal je Vernerja pred komandanta, ki ga je obsodil kar na dva meseca v vojaško bolnišnico.

V tem letu, nekako čez dve leti ujetništva, so nam odprli garnizijsko knjižnico. Ta knjižnica je bila za vojake, kar že beseda sama pove. Vse knjige so bile v angleškem jeziku. Veliko ujetnikov je znalo več ali manj angleško, drugi pa smo se začeli hitro učiti, da bi vsaj toliko poznali jezik, da bi mogli brati knjige. V nekaj mesecih sem tudi jaz bral angleško s pomočjo besednjaka.

(Dalje prihodnjič.)

P. ANGELIK:

700 letnica prihoda oo. frančiškanov v Ljubljano 1233—1933.

V ljubljanski frančiškanski cerkvi se je v dneh od 6. do 8. oktobra vršila slovesna tridnevnik v proslavo četrte obletnice vsakdanjega češčenja sv. Evharistije v tej cerkvi in v proslavo gori omenjene 700 letnice. Ob tej priliki so se vršili sledeči govori: P. Gvido: Sv. Frančišek, brat vseh ljudi. — P. Angelik: Moj Bog in moje vse. — P. Gabrijel: Sv. Rešnje Telo vzor žrtvovanja in ljubezni do miru. P. Roman: V Zakramentu vse sladkosti. — Preč. g. p. Valerijan Učak: deželni komtur-prior križn. reda itd.: Sv. Frančišek in Slovenci. — Prezvzišeni g. škof dr. Gregorij Rožman: Sv. Frančišek in Evharistija.

Bojni cilj brezbožnikov.

Če hočemo vedeti kakšno delo nas čaka in kakšen boj, je predvsem treba, da vemo, kakšen cilj imajo pred očmi brezbožniki, najsi že imajo to ali ono ovčjo obleko na sebi. Njihov cilj najlaže spoznamo iz njihovih programov. Jasno je ta program objavila angleška družba v svojem časopisu »Mednarodni proletarski svobodomislec«. Program obsega v glavnem šest sledečih točk:

1. Boj proti vsaki verski skupnosti, in proti vsaki obliki verskega udejstvovanja.

2. Boj proti skrbi za uboge in siromake, najsi se že izvršuje v tej ali oni obliki.

3. Boj proti misijonskemu delovanju in vsakemu delu katoliških družb med nekrščanskimi narodi.

4. Odpor proti vsakemu poizkusu marksistični socializem pokristjaniti ali kakorkoli pokvariti in boj proti vsaki znanosti, ki se vrši na cerkveni ali verski podlagi.

5. Pospeševanje študija zgodovinskega materializma, s katerim sta ne-ločljivo združeni imeni Marks in pa Lenin.

6. Pospeševanje vseh napadov in odredb, katerih se poslužuje sovjetska Rusija v boju proti cerkvi in veri. Širjenje misli o ločitvi cerkve od države in brezverskega šolskega pouka.

Toliko v vednost vsem, ki imajo še vedno upanje, da se bo morda vsa nevarnost, ki preti veri in cerkvi, dala odpraviti z lepimi besedami in brez vsakega boja.

Kaj store protestantje za svoj tisk?

Po zadnjem poročilu Britanske svetopisemske družbe obsega delovanje te družbe v 127 letih njenega obstanka malone vse narode vsega sveta, tudi one, ki so najbolj oddaljeni in maloštevilni. Povsod so svetopisemske izdaje te družbe prevedene in razširjene.

Samo v 12 zadnjih mesecih so prodali ali razdelili nad 11 milijonov izvodov sv. pisma.

V Angliji so ga prodali 1 milijon 500.000, na Kitajskem 3 milijone, v Indiji 1 milijon 123.000. V krajih, kjer denarja še ne poznajo, so plačevali ljudje z bananami, ribami, jajci in pečenim kostanjem.

Samo po sebi razumljivo, je uvoz sv. pisma, četudi protestantovskega, strogo prepovedan v sovjetski Rusiji. Čeprav marksisti trdijo, da je vera

nevtralna stvar, so vendar najbolj pristni marksisti v sovjetski Rusiji pokazali, da to nikakor ne drži. — Tudi protestantovska svetopisemska družba je to na lastni koži občutila.

V deželah, ki mejé na sovjetsko Rusijo pa se zdi, da se je verski čut celo poglobil. Vsekakor se je število prodanih sv. pisem v teh pokrajinah močno pomnožilo.

Zanimivo je tudi poročilo o prestavi sv. pisma v tuje jezike. Do zdaj je protestantovsko sv. pismo prevedeno v več kakor 900 različnih jezikov. Samo zadnje leto je bilo prevedeno v 14 novih jezikov. Tako se n. pr. nahaja v severovzhodnem delu Avstralije mali narodič pod imenom Worrora, in tudi za te se zdaj pripravlja novi prevod, in ta narodič ne šteje več kakor 300 duš. V Evropi je družba dala predstaviti sv. pismo v jezik ciganskega rodu, ki biva v severnem koncu Berlina in čigar jezik je različen od jezika drugih ciganskih rodov.

Vse to delo protestantovske svetopisemske družbe dela čast tej družbi sami in jasno spričuje njeno goreč-

nost za svoje vzore. Obenem je ta zgled jasen opomin vsem katoličanom, kateri se premalo brigajo za svoj katoliški tisk, glasen opomin je tudi onim članom III. reda, kateri bi le z malo požrtvovalnostjo lahko dosegli, da bi se število naročnikov Cvetja pomnožilo in celo potrojilo, a kljub temu za Cvetje ne store nič, čeprav jim je to po vodilu zapovedano.

Misijska misel na Holandskem.

Kakor se zdi, je katoliška Holandska poklicana, da stopi na mesto odmirajoče katoliške Francije, vsaj kar se tiče misijonov. Holandskih katoličanov je približno 2 milijona 700.000, in ti katoličani imajo celo vrsto misijonskih družb, ki štejejo skupno 3394 duhovnikov, 1865 klerikov, 1986 bratov, 22.296 sester. Od teh duhovnikov jih 40% živi in deluje v misijonskih krajih. To cvetoče misijonsko delo je nedvomno v najtesnejšem stiku z misijonskim tiskom. Nič manj kakor 67 različnih časopisov na Holandskem deluje za misijonsko misel. Darove za misijone pa nabira 31 misijonskih podpornih društev.

Pax
et bonum!

Mir in
vse dobro!

P. ANGELIK:

Kdor noče na stara leta biti sam sebi in drugim v nadlego, kdor hoče na stara leta, ko ne bo mogel več vršiti svojega poklica, živeti od svojega dela, naj se zavaruje za starost in onemoglost pri zavarovalnem odseku III. reda.

Glavni pogoji za zavarovanje za starost in onemoglost so sledeči:

Kdor se hoče zavarovati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;

2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od dobrote bližnjega;

3. ne sme biti star nad 60 let;
4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnega pojasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na: »Zavarovalni odsek III. reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali pa na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

1. Sem državna uradnica, torej pokojnine ne potrebujem, vendar pa bi rada, da bi se izplačalo po smrti 4000 Din za pogreb in za sv. maše. Ali bi se to dalo napraviti?

Ker zavarovalni odsek III. reda ni hranilnica in tudi ne pogrebno društvo, čeprav daje svojim članom pogrebnino, zato bi se dala omenjena zadeva urediti kvečjemu takole:

Kdor bi želel na tak način po smrti dobiti večjo pogrebnino, kakor je to določeno po splošnih pogojih zavarovalnega odseka, tedaj mora predvsem biti vpisan kot član zavarovalnega odseka v kateremkoli razredu pač sam hoče, članarino bi lahko plačeval mesečno do dobe, ko dobi pravico do državne pokojnine, ali pa za več let skupaj, kakor kdo hoče.

Ko dobi državni uradnik vsled starosti ali onemoglosti pravico do državne pokojnine, samo ob sebi umevno, dobi pravico do pokojnine enako tudi pri nas. Seveda, če bi bil upokojen iz kakega drugega razloga, ne pa vsled starosti in onemoglosti, bi pri nas še ne mogel dobiti pravice do pokojnine, ker je zavarovalni odsek namenjen, da zavaruje svoje člane za leta starosti in onemoglosti.

Gori omenjena višja pogrebnina bi bila omogočena na ta-le način:

1. Sorodniki bi imeli pravico, da se jim izplača denar, ki je bil morda vplačan za naprej, pa ob času, ko je zavarovani član prejel pravico do pokojnine, od njega ni bil dvignjen.

2. Sorodniki bi imeli nadalje pravico, da se jim izplača zapadla pokojnina zavarovanega člana, katere zavarovani član namenoma ni sprejemal, ker je že imel svojo lastno državno pogrebnino, da bi tako dosegel večjo vsoto za pogreb in za sv. maše.

3. Enako bi imeli sorodniki prav tako kakor pri drugem zavarovanem članu še pravico, da se jim izplača 6 mesečna pokojnina, kakor je to določeno v splošnih pogojih zavarovalnega odseka.

2. Moja sestra je vpisana v zavarovalni odsek, pa je sedaj drugače preskrbljena za starost in onemoglost. Ali bi lahko meni prepustila vplačane zneske, in bi jaz sama bila vnaprej zavarovana ter bi pod svojim imenom plačevala naprej?

Po 6. členu splošnih pogojev zavarovalnega odseka je povsem izključeno, da bi se komu izplačala pokojnina pred dovršenim petim letom vplačevanja.

Prav tako je nemogoče vsako dedovanje pravic, ki si jih kdo pridobi z vplačevanjem zavarovalnih premij, ker je to zgolj osebna pravica.

Ako pa sestra res nima namena naprej vplačevati svojih zavarovalnih premij, lahko iz višjega razreda prestopi v prvi, najnižji razred in preostalo vsoto, v kolikor je še ni zapadlo, prepusti komur hoče, da jo prepiše na svoje ime, ona sama pa ostane še naprej zavarovana po tem najnižjem razredu. Šele po preteku treh let, ako bi ostala pri svojem sklepu, jo po 9. členu splošnih pogojev črtamo iz imenika zavarovanih članov.

Nove knjige.

Spominska knjiga za 700 letnico prihoda oo. frančiškanov v Ljubljano 1233—1933. Ljubljana 1933. Cena vezani knjigi 60 Din, pri frančiškanskem vratarju po 50 Din.

Knjiga obsega tri sestavke: Poslanstvo sv. Frančiška in njegovih sinov, ki ga je spisal provincijal dr. p. Gvido Rant. Spis p. Angelika, Očetov naših imenitna dela ter razpravo, ki jo je spisal dr. p. Roman Tominec, pod naslovom: Njih cerkve, domovi in obrazi. Knjiga ima tudi 24 krasno reproduciranih slik na najfinejšem papirju.

V spisu dr. p. Gvidona čutimo klic po ubožcu, katerega, zlasti v sodobnem gospodarskem razočaranju vedno bolj razumemo. Pisatelj nam razgrinja Frančiška kot oznanjevalca ljubezni in pravičnosti v socialnih razlikah. Svetnik je namreč stal ob zibelki modernega kapitalizma. Frančiškov vzor je bil delo brez dobička, a pri tem je oznanjal misel skupnega občestva, ki ne pozna prepиров. Sv. Frančišek je naslikan kot resničen prijatelj, tolažnik in branilec ubogega in zatiranega delovnega ljudstva in je zato še dandanes eden najpriljubljenejših svetnikov.

Članek p. Angelika daje kratek pregled delovanja ljubljanskih frančiškanov v teku sedmih stoletij.

V spisu dr. p. Romana pa imamo razložene frančiškanske cerkve in oba samostana, v katerih so tekom stoletij frančiškani v Ljubljani bivali, z arhitektonske in umetniške strani, kakor tudi posamezne portrete in rezbarije, ki vise odnose stoje ob stenah ljubljanskega frančiškanskega samostana. Znamenit spis opisuje tudi oltarje drugih cerkva, ki so delo znane frančiškanske podobarske šole v Ljubljani.

Knjigo toplo priporočamo vsem, ki sta jim delo in namen frančiškanov neznana, posebno pa njihovim prijateljem.

Dr. France Debevec: *»Jetika«*. Celje 1933. 200 strani, 108 lepih slik, na finem papirju. Cena 50 Din. (V tej opremi le par sto izvodov na razpolago.)

Knjiga vsebuje žive opise vseh vrst jetike, opisuje zdravljenje in čuvanje pred njo. — Dodatek: Zdravstvena zakonodaja glede zatiranja tuberkuloze.

Knjiga spada v vsako hišo! Zlasti naj bi jo naročevali oboleli in ogroženi, šole, društva, zdravstvene ustanove in oblasti. — Naroča se pri avtorju: Dr. France Debevec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 18.

Dr. Andrej Snoj: *Raziskovalci sv. pisma*. Kdo so in kaj uče. Ljubljana 1933. Cena 4.50 Din.

Raziskovalci sv. pisma so nova adventistom podobna ameriška sekta, ki je še bolj sovražna katoliški Cerkvi in njenim naukom ter svoje nauke po vnetih agitatorjih z vsiljivo in varljivo pobožnostjo širi tudi med slovenskim ljudstvom. Komurkoli pristaši te sekte ponujajo svoje brošure, naj jih mirno pa odločno zavrne, sam naj si pa rajši kupi slovensko sv. pismo, ki ima potrjenje od škofa, če nima morda že zgodb sv. pisma, ki jih je izdala Mohorjeva družba.

Frana Levstika zbrano delo. Uredil dr. Anton Slodnjak. V. del. Ljubljana 1933. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vez. 85 Din.

Urednik posveča to delo svoji nedavno umrli ženi z zelo lepimi besedami: »Ta zvezek Levstikovega dela je posvečen njej, ki mi je pomagala pri delu. Ni je več, dasi živi, nekoliko morda celo na nekaterih straneh te

knjige. Peti del te krasne zbirke Levstikovih spisov obsega: Kritike Kračmanovih pesmi, Zgodovina kritike v Novicah, Kritika o Koseskem, berilo o slovenski književnosti in mnogo drugega zanimivega gradiva. Urednik je tudi v tem delu ohranil Levstikove jezikovne posebnosti, pa je vendar omogočil, da bo njegove spise s pridom bral vsak Slovenec. Knjigo toplo priporočamo.

Evharistijski kongres in njegova priredba. Zagreb 1933. Izdal permanentni odbor Evharističnih kongresov v Jugoslaviji. Cena 8 Din. Na-roča se v Biskupski pisarni na Krku.

V hrvatskem jeziku pisana knjižica je priročnik z navodili kako treba postopati pri prireditvah evharističnih kongresov. Iz knjižice govore izkušnje, katere so si nabrali prireditelji raznih evharističnih kongresov, ki so se zadnja leta vršili v Jugoslaviji. Vsem, kateri imajo namen prirediti evharistični kongres v večjem ali manjšem obsegu, bo knjižica nedvomno zelo dobrodošla.

G. Lovro Hafner je zložil nagrobnico »*Blagor mu*« za moški zbor. Skladbica je za podeželske zbore prav prikladna, z mehкими non-akordi zbuja tužna čutila. I. bas se giblje samostojno in podeli celi skladbi členkovitost in samoosvojitve. — Zdi se, da je skladba izšla kot rokopis, ker ni povedana ne cena ne založnik; najbrž se dobi pri skladatelju v Preski pri Medvodah.

Mirko Javornik: *Črni breg.* Roman. Ljubljana 1933. Izdala: Delavska založba. Cena vez. 40 Din, broš. 28 Din.

Črni breg je povest iz življenja rudarjev. Koren je bil nekdanj svoj gospod. Imel je hišo, njive in gozd. Ko mu je hiša pogorela, je stopil v službo rudnika, da si postavi novo hišo. Trideset let je služil v rudniku zmeraj z upanjem v srečo, da se nekoč spet povrne v svoje prejšnje svobodno življenje. A pri hiši je zmeraj še manjkalo tega in onega, bilo je potreba denarja in Koren je ostal rudar, dokler ga ni rudnik poslal v pokoj. Trije sinovi so za njim začeli služiti v rudniku...

Poudarek knjige leži v ugotovitvi nerešljivega položaja rudarjev. Brezposelnost, ki je že z bridko roko segla med nje in visi kakor Damoklejev meč tudi nad tistimi, ki še imajo za danes kruh in zaslužek, je do-cela zlomila vsak odpor, kaj šele odpornost ljudi. V strahu za košček kruha tonejo vse človeške pravice in vse nade, da bi se te pravice mogle ohraniti ali povrniti. Knjiga je glasen opomin človeški družbi, in vsem tistim, katerim je delavski blagor pri sreči, koliko bo še treba dela, da bo delo doseglo svoje pravice.

V molitev se priporočajo.

Devici Mariji, Sreči Jezusovemu, sv. Tadeju in sv. Antonu, sv. Jožefu in Mali Cvetki se priporoča v težki bolezni za zdravje F. R. — Rajni udje Armade sv. Križa v Trbovljah: Kiler Terezija, Kiler Janez, Skaberne Lucija, Kramžer Marija, Jordan Dragica.

Bog se kaže v svetem pismu poln neskončnega usmiljenja, če lahko tako rečemo, s čisto človeškimi napakami; toda ne prizanaša ponosu, ki je prav za prav zločin upornega angela in se obrača naravnost proti najvišjemu bitju. Rekel je: »Jaz sem gospodar, to je moje ime; svoje časti ne dam nobenemu drugemu.«
(Lamennais.)